

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

О С В Р Т

**за работата на Уставниот суд на Република Македонија
од 1 јануари 2010 до 31 декември 2010 година**

Скопје, февруари 2011 година

О С В Р Т

за работата на Уставниот суд на Република Македонија од 1 јануари 2010 до 31 декември 2010 година

I. ВОВЕДНИ НАПОМЕНИ

Уставниот суд на Република Македонија и во периодот од 1 јануари 2010 заклучно со 31 декември 2010 година, својата функција ја извршуваше во рамките на надлежностите утврдени во членот 110 од Уставот според кој Судот е надлежен да:

- одлучува за согласноста на законите со Уставот и за согласноста на другите прописи и на колективните договори со Уставот и со законите;

- ги штити слободите и правата на човекот и граѓанинот што се однесуваат на слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата, политичкото здружување и дејствување и забраната на дискриминација на граѓаните по основ на пол, раса, верска, национална, социјална и политичка припадност;

- решава за судирот на надлежностите меѓу носителите на законодавната, извршната и судската власт;

- решава за судирот на надлежностите меѓу органите на Републиката и единиците на локалната самоуправа;

- одлучува за одговорноста на претседателот на Републиката;

- одлучува за уставноста на програмите и статутите на политичките партии и на здруженијата на граѓаните и

- одлучува за други прашања утврдени со Уставот.

При извршување на работите од својата надлежност Судот, покрај квалитетот, ја обезбеди и потребната ефикасност и ажурност во своето работење.

Судот во 2010 година одржа 40 седници, 1 подготвителна седница, а одржа и неколку консултативни разговори.

II. ПОДАТОЦИ ЗА ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРЕДМЕТИ И ЗА ПОСТАПКАТА И ВИДОВИТЕ НА АКТИ НА СУДОТ СО КОИ СЕ РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИТЕ

Во периодот од 1 јануари 2010 година заклучно со 31 декември 2010 година, Судот постапуваше, односно во работа имаше вкупно **371** предмет. Од тие, **230** **предмети се примени** во текот на 2010 година, а 141 се пренесени како незавршени од претходната 2009 година. Од вкупниот број на предмети во работа во текот на годината беа **завршени 245 предмети**, а останаа **незавршени 126 предмети** од кои еден предмет од 2008 година, 11 предмети од 2009 година, а 114 предмети од 2010 година.

И оваа година како и изминатите години најголем број од иницијативите беа поднесени од **граѓани - 194 иницијативи**, 3 од политички партии, 4 од претпријатија и други организации и заедници, 2 од органите на единиците на локалната самоуправа, 15 од здруженија на граѓани, 2 иницијативи беа поднесени од јавни служби, 9 од други органи и организации, а во еден предмет постапката беше иницирана по сопствена иницијатива на Судот.

Во структурата на примените предмети, според видот на актот чија уставност, односно уставност и законитост беше оспорувана и во текот на 2010 година доминираа **законите: 155 предмети се однесуваа за оценување на уставноста на закони**; 3 предмети за колективни договори; 17 предмети се однесуваа на акти на Владата и министерствата; **29 предмети за акти на органите на локалната самоуправа**; 2 предмети за акти на претпријатија; 3 предмети за акти на јавни служби; 9 предмети се однесуваа на заштита на слободи и права на граѓани, во 1 предмети беше оспорен статут и во 11 предмети беа оспорени акти на други органи.

Во однос на прашањата што се уредуваа со оспорените акти состојбата е следна:

Од предметите **примени во текот на 2010 година**, во кои се бараше **оценка на уставноста и законитоста**, 13 беа од областа на одбраната, безбедноста и внатрешните работи, **16 од областа на финансиите, даноците и други јавни давачки и надоместоци**; 6 предмети беа од областа на стопанството; 1 се однесуваа на јавни претпријатија, јавни установи, институции што вршат јавни овластувања; **40 беа од областа на организацијата и работата на**

органицте на државната власт (од кои 8 предмети се однесуваа Владата на Република Македонија и државна управа, а останатите **32 предмети** во оваа област се однесуваа на **правосудниот систем**. Понатаму, 6 предмети беа од областа на изборите, референдум, политичките партии, здруженија на граѓани и фондации, јавни собири; 1 предмет се однесуваше на верските права и слободи; 8 беа од областа на имотно-правните односи; **16 од областа на урбанизмот и градежништвото**; 4 од областа на сообраќајот и врските; **21 предмети од областа на работните односи**; 5 од областа на пензиското и инвалидското осигурување; **14 предмети се однесуваа на социјалната и здравствената заштита**; 6 беа од областа на образованието, науката и културата; **14 од локалната самоуправа**; 3 предмети беа од областа на комуналните дејности, 1 предмет се однесуваше на односи во бракот и семејството и 45 беа некатегоризирани, односно се однесуваа на други области.

Од вкупно 371 предмети во работа, Судот во текот на 2010 година постапката ја **заврши по 245 предмети**. По 126 предмети таа не е завршена, така што овие предмети се пренесени за работа во наредната 2011 година. Од незавршените 126 предмети, 1 предмет е од 2008 година, 10 предмети се од 2009, а 114 предмети од 2010 година. Во бројката на незавршени предмети спаѓаат и оние по кои постапката е поведена, но конечно сеуште не е завршена.

Според начинот на кој е завршена постапката по предметите во текот на 2010 година состојбата е следна. Од вкупно 245 решени предмети, Судот:

- со одлука за **укинување** на закони и други прописи односно на одделни нивни одредби заврши **51 предмет**;
- со одлука за **поништување** заврши **6 предмети**;
- со одлука за **утврдување** заврши **1 предмет** – (Судот со одлука утврди повреда на правото на политичко дејствување, поради неприфаќање на кандидатура за градоначалник);
- со решение за **неповедување на постапката** за оценување на уставноста на законите односно на уставноста и законитоста на другите прописи заврши **112 предмети**;
- со решение за **отфрлање** на иницијативите односно барањата заврши **70 предмети**;
- со **запирање** на постапка **3 предмети** и
- по **административен пат** Судот заврши **2 предмети**.

Од изнесените податоци произлегува дека Судот во **170 предмети одлучил мериторно**. Од овие предмети во кои Судот одлучил мериторно, **57** биле интервентни одлуки со кои Судот укинувал или поништувал одредби од закони или подзаконски акти. Во однос на вкупниот број на решени предмети **245**, тоа значи дека околу **23,26 %** или приближно **1/4** од вкупно решените предмети биле интервентни одлуки на Уставниот суд.

Судот во 68 случаи одлучил со решение за отфрлање на иницијативата односно барањето. Оваа бројка, како и досега, се должи пред се на фактот што и во текот на 2010 година на Судот му беа доставувани иницијативи за оценување на уставноста и законитоста и на акти за кои согласно член 110 од Уставот на Република Македонија Судот не е надлежен да одлучува. Во овој број се и **5 барања за заштита на слободите и правата** поднесени до Судот, но во сите овие случаи се работеше или за слободи и права за чија заштита не е надлежен Уставниот суд или за неблагоприятно поднесени барања според Деловникот за работа на Судот.

Од вкупната анализа на податоците произлегува и тоа дека Судот во текот на 2010 година, како и во претходните, најголем дел од својата работа во извршување на неговите уставни надлежности, посветил на оценување на согласноста на **законите** со Уставот. Меѓутоа, она што посебно треба да се истакне е дека бројот на оспоруваниите и оценуваниите закони во 2010 година, слично како и изминатите години, е мошне голем, што му даде и посебен белег на работењето на Судот во овој период.

Во прилог на ова зборуваат и следниве податоци: од вкупно 245 решени предмети, во **144 предмет на оспорување биле закони**. Судот во 39 предмети донел укинувачка одлука, во 1 предмет Судот донел поништувачка одлука, во 91 предмети одлучил да не поведе постапка за оценување на уставноста на оспорениот закон, 12 предмети во кои биле оспорени закони, ги завршил со решение за отфрлање на иницијативата, а во 1 случај постапката била запрена. Од овие бројки може да се заклучи дека иако бројот на предмети во кои биле оспорени закони е голем и претставува 60% во однос на вкупниот број решени предмети, сепак бројот на интервентни одлуки со кои Судот укинувал или поништувал закони е релативно помал, односно изнесува 27,7% во однос на решените предмети во кои биле оспорени закони, или 16% во однос на вкупно решените предмети. Или со други зборови кажано, во скоро 1/3 од предметите во кои биле оспорени закони Судот интервенирал со поништување или укинување

на законски одредби, а во 2/3 од предметите одлучил дека законот не е во спротивност со Уставот, или пак иницијативата ја отфрлил.

III. СТАВОВИ НА СУДОТ ЗАЗЕМАНИ ПРИ ОЦЕНУВАЊЕ НА ОСПОРЕНИТЕ ЗАКОНИ И ДРУГИ ПРОПИСИ

1. Интервентни одлуки на Судот¹

Во периодот од 1 јануари до 31 декември 2010 година, како што е веќе истакнато, Судот со одлука за поништување или укинување на закони и други прописи заврши вкупно **57 предмети**.

1.1. Одлуки за поништување или укинување на закони

Судот интервенираше во повеќе **закони** од различни области и тоа:

1. Судот ги укина член 266-б став 4 точка 4 и став 8 и член 266-г став 12 од **Законот за работните односи** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/2005, 106/2008, 161/2008, 114/2009 и 130/2009)

„Предвидената можност за престанок на мандатот на член на прекршочната комисија поради осуда за кривично дело, независно од видот на кривичното дело или изречената санкција со недоволно прецизна и јасна одредба, не обезбедува правна сигурност на граѓаните, што е еден од елементите на уставниот принцип на владеењето на правото.

Дополнителното парично наградување на државните службеници за извршување на работи што спаѓаат во доменот на надлежноста на органот и се негови управни функции како што е водење на прекршочна постапка и изрекување на прекршочни санкции, согласно Законот за работните односи, не е во согласност со

---

¹ Во овој дел на Освртот дадени се сентенци од сите интервентни (поништувачки и укинувачки) одлуки, кои се однесуваат и на законите и на подзаконските акти, донесени во текот на 2010 година, при што редоследот е хронолошки, односно според времето на донесувањето на одлуката/решението.

начелото на владеењето на правото гарантирано со Уставот“ (У.бр. 20/2009).

2. Судот ги укина член 7 став 2 алинеите 1 и 3, насловот „VI. Активности што не се сметаат за лобирање“ и член 23 од **Законот за лобирање** („Службен весник на Република Македонија“ бр.106/2008)

„Одредбата лобистот да има високо образование од областа за која лобира, создава дискриминација на граѓаните по основ на општествена положба така што граѓаните кои немаат високо образование се дискриминирани затоа што не можат да дадат свој придонес во подготовката на законите.

Определбата дејноста лобирање да не може да ја врши граѓанин на кој му е изречена кривична или прекршочна санкција забрана за вршење дејност во областа за која треба да лобира, при што таа неможност трае неограничено време, па правната последица од правосилната судска одлука постои и надвор од одлуката, со што неосновано се ограничуваат правата на граѓаните.

Оспорениот наслов и членот 23 од Законот не содржат поблиски критериуми за повикување на лицата да учествуваат во процесот на подготвувањето на законите и другите прописи, потоа определуваат активностите на здруженијата на граѓаните вршени со надоместок да се сметаат за лобирање иако таквите активности на другите правни лица не се сметаат за лобирање и неспоменувањето на фондациите во членот 23 од Законот предизвикува сите активности на фондациите да се сметаат за лобирање иако тие може и да не лобираат поради што означениот наслов и членот 23 од Законот не се во согласност со темелната вредност на владеењето на правото“ (У.бр. 232/2008).

3. Судот го укина членот 9 став 5 алинеја 3 од **Законот за Управата за јавни приходи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.81/2005, 81/2008 и 105/2009).

„Не е во согласност со член 8 став 1 алинеја 3, член 13 став 1 и член 14 став 1 од Уставот, кога со закон се пропишува правна последица од осуда за кривично дело што се состои во губење на веќе стекнато право-престанок на функција (директор и заменикот

директор на Управата за јавни приходи), поради осуда за кривично дело кое не е сосема до крај дефинирано, кога губењето на функцијата се пропишува за секој вид на осуда, а не само за казна затвор, и без да се прецизира дека треба да е во прашање осуда со правосилна пресуда“ (У.бр.112/2009)

4. Судот го укина член 10 став 1 точка 8 во делот: „или извршена здравствена услуга во здравствена установа каде што Фондот не обезбедил вршење на здравствени услуги на негов товар“ од **Законот за здравствено осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009 и 67/2009).

„Оспорената одредба според која корисниците на здравствените услуги во здравствените установи со кои Фондот нема склучено договор не можат да си ги вратат средствата во висина што секако паѓаат на товар на Фондот не е во согласност со уставните одредби со кои се гарантира правото од социјално осигурување“ (У.бр. 109/2009 и 185/2009).

5. Судот го укина член 15 став 4 во делот: „надоместок за работа...“, од **Законот за едношалтерскиот систем и за водење на трговскиот регистар и регистар на други правни лица** („Службен весник на Република Македонија“ бр.84/2005, 13/2007, 150/2007 и 140/2008)

„Прашањето за надоместокот на членовите на стручниот совет на Централниот регистар, не може да биде препуштено да се уредува со деловникот за работа кој го донесуват самите членови на советот, со потврда на директорот на Централниот регистар, туку треба да се уреди со закон или со законот да се утврдат критериуми врз основа на кои Централниот регистар со свој акт ќе ги уреди односите со членовите на стручниот совет“ (У.бр. 68/2009).

6. Судот ги укина член 29 став 1 и член 40 став 7 од **Законот за јавните патишта** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 84/2008, 52/2009 и 114/2009)

„Законската регулатива која подразбира дека трошоците за изместување и приспособување на инсталациите во заштитниот појас на патот или во трупот на патот, кои се поставени со дозвола на надлежниот орган, но не се поврзани со основната функција на јавниот пат - обезбедување на безбеден и непречен превоз на стока и патници во патниот сообраќај, во случај на градба или реконструкција на јавниот пат, да паднат на товар на сопственикот или управителот на инсталациите и уредите, нема уставна оправданост“ (**У.бр.160/2009**).

7. Судот го укина член 26 став 1 алинеја 4 од **Законот за енергетика** („Службен весник на Република Македонија“ бр.63/2006, 36/2007 и 106/2008)

„Оспорената одредба не е во согласност со Уставот од причина што со неа по сила на законот, а не како казна (забрана) што ја изрекува судот во рамките на видовите на кривичните санкции, лицето не може да врши одредена работа односно да биде именуван за член на Регулаторна комисија за енергетика“ (**У.бр. 117/2009**).

8. Судот ги укина член 2 став 1 во делот: „до денот на влегување во сила на овој закон“, член 8 во делот: „и го објавува во „Службен весник на Република Македонија“, член 13 и член 34 од **Законот за определување дополнителен услов за вршење јавна функција** („Службен весник на Република Македонија" бр. 14/2008 и 64/2009)

„Определбата лустрацијата да се однесува и на периодот по 1991 година, кога е донесен актуелниот устав на Република Македонија, до донесувањето на Законот за определување дополнителен услов за вршење јавна функција, води кон негирање на вредностите и институциите изградени во Република Македонија во согласност со овој устав, што води до повреда на начелото на владеењето на правото, како темелна вредност на уставниот поредок.

Објавување во „Службен весник на Република Македонија“ на имињата на лицата кои не поднеле изјава, и тоа по службена должност на Комисијата, без расправа, претставува повреда на достоинството, моралниот и личниот интегритет на граѓанинот заштитени со член 11 и член 25 од Уставот.

Објавување во „Службен весник на Република Македонија“ на името, татковото име и презиме на лицето кое соработувало со органите на државната безбедност во „Службен весник на Република Македонија“, претставува непропорционално решение кое ја надминува оправданоста на пропишувањето на посебниот услов за вршење на јавна дејност и води кон непочитување на моралниот интегритет и достоинството на граѓанинот

Пропишувањето можност, обврската за давање изјава, односно дополнителниот услов за вршење на јавна функција да се однесува и за лицата кои вршат партиски функции во политички партии, членуваат во здруженија на граѓани и фондации и во верски заедници и религиозни групи, значи инволвирање на државата во нивното работење, со што се надминуваат уставните гаранции на слобода на граѓаните на здружување заради остварување и заштита на нивните политички, економски, социјални, културни и други права и уверувања, односно значи нарушување на уставната определба за одвоеноста на црквата, верските заедници и религиозни групи од државата.

Пропишувањето дека посебниот услов за вршење на јавна функција се однесува на носителите на сите јавни функции во државата за одреден временски период, вклучително и на носителите на функциите претседател на Република Македонија и судија на Уставниот суд на Република Македонија, е во функција на обезбедување и заштита на човековите слободи и права и ги афирмира уставно определените темелни вредности за еднаквост на граѓаните пред Уставот и законите.

Законската дефиниција на лицата кои ќе се сметаат за тајни соработници или информатори, односно за наредбодатели и за корисници на информациите, која се базира на постоење на писмен документ, во ситуација кога во Законот се дава можност и за докажување на тој факт во судска постапка, се заснова на поединечна, конкретна, лична одговорност на поединецот, односно не станува збор за колективна одговорност врз основа на закон, поради што не можат да се прифатат наводите дека Законот претставува осуда на целиот претходен политички систем.

Целта на Законот за определување дополнителен услов за вршење на јавна функција не е казнување на лицата кои биле тајни соработници или информатори, односно наредбодатели и корисници на информациите во смисла на овој закон, туку оневозможување

лицата кои ги кршеле човековите слободи и права, да бидат носители на демократскиот развој на државата како носители на јавни функции, поради што обврската за доставување на изјава во смисла на овој закон, има уставна оправданост“ (У.бр. 42/2008 и У.бр. 77/2008).

9. Судот го укина член 49 став 2 алинеја 8 од **Законот за радиодифузната дејност** („Службен весник на Република Македонија“ бр.100/2005, 19/2007 и 103/2008)

„Ограничување на можноста за јавување на конкурс за добивање дозвола за вршење на радиодифузна дејност поради осуда за кривично дело влијае на намалување на обемот на правото на работа и достапноста на секое работно место секому под еднакви услови, поради што ваквото законско ограничување не е во согласност со член 8 став 1 алинеја 3 и член 32 став 2 од Уставот“ (У.бр. 191/2009).

10. Судот ги укина членот 131 став 4 во делот: „условите“, членот 154 алинеја 5 и членот 176 став 1 алинеја 4 во делот: „како и за кривично дело сторено во вршење или во врска со вршење на дејноста“ од **Законот за социјалната заштита** („Службен весник на Република Македонија“ бр.79/2009).

„Не е во согласност со членот 8 став 1 алинеи 3 и 4 од Уставот определбата на законодавецот министерот со општ акт да ги уреди условите за издавање, продолжување, обновување и одземање на лиценцата за работа на стручните лица во установите за социјална заштита, бидејќи во Законот за социјалната заштита не е содржано уредување по однос на тоа под кои услови стручните лица ја добиваат, односно под кои услови се одзема лиценца за работа, за колкав временски период се издава истата и под кои услови се продолжува.

Во спротивност е со членот 32 и членот 33 од Уставот задолжувањето за здруженијата на граѓани и фондациите да достават потврда од Управата за јавни приходи за платени даноци и други јавни давачки, бидејќи за плаќање на јавните давачки постојат законски механизми за нивно исполнување, а ваквото пропишување доведува и до состојба исполнувањето на обврската на лицето од одреден статус да влијае на остварувањето на право од друг статус,

односно води кон стеснување на обемот на правото на работа и достапноста на секое работно место секому под еднакви услови.

Определбата на законодавецот за престанок на наведената дозвола поради кривично дело сторено во вршење или во врска со вршење на дејноста е правна последица на осудата што настапува по сила на закон, а не последица од осуда со правосилна пресуда, бидејќи не е доволно јасно, нормирано за каков вид на кривично дело станува збор, каква казна треба да биде изречена и дали одземањето на дозволата треба да настане по правосилно завршена постапка или одземањето на дозволата следува непосредно по извршување на делото“. (У.бр.165/2009)

11. Судот го укина член 31 од Законот за изменување и дополнување на **Законот за работните односи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.106/2008)

„Статусот на вработен на определено време не е различен од оној кој е стекнат со договор пред или по 5 септември 2008 година, па оттука и не може тој да се разликува во поглед на остварувањето на правото на трансформација уредено со членот 46 од Законот, туку вработените со овој статус треба еднакво да се третираат, меѓутоа оспорениот член 31 од Законот тоа го попречува поради што тој не е во согласност со Уставот“. (У.бр.176/2009)

12. Судот ги укина членот 52 став 10 и членот 53 став 9 во деловите: „или оперативна инструкција донесена од страна на директорот“ и членот 55 став 2 од **Законот за Царинската управа** („Службен весник на Република Македонија“ број 46/2004, 81/2005, 107/2007, 103/2008, 64/2009 и 105/2009).

„Законот за Царинската управа дал овластување со акти на директорот на Царинската управа да се регулираат прашања од работен однос кои само со закон и колективни договори можат да се уредуваат. Во извршувањето на прописите, Управата може да донесува работни акти, но тие немаат статус на подзаконски акти за чие донесување треба да постои законски основ“. (У.бр.148/2009)

13. Судот го укина член 107 став 1 точка 4 од **Законот за ветеринарно здравство** („Службен весник на Република Македонија“ бр.113/2007)

„Законската одредба во која не се наведени ниту видот на кривичните дела, ниту пак изречените санкции кои се основ за престанување на мандатот на член на Прекршочната комисија, а осудата е основ за престанок на должноста на член на Прекршочната комисија, е недоволно прецизна и јасна и како таква не обезбедува правна сигурност на граѓаните, како еден од елементите на принципот на владеење на правото гарантирано со член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот“. (У.бр.233/2009)

14. Судот ги укина член 20 од **Законот за платите на судиите** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 110/2007, 103/2008, 161/2008 и 153/2009) и **Правилникот за постапката и критериумите за следење и оценување на работата на судиите** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 31/2008).

„Судскиот совет на Република Македонија има уставна обврска да ја гарантира независноста на судската власт, што се врши со стручно, одговорно и непристрасно спроведување на уставните и законските одредби со кои се уредува судството во Република Македонија и посебно неговите надлежности, а не и со преземање на законодавна функција, како што произлегува во случајот со утврдувањето на критериумите за следење и оцена на работата на судиите.

Неуставноста на членот 20 од Законот за платите на судиите, кој е правен основ за донесување на Правилникот за постапката и критериумите за следење и оценување на работата на судиите, повлекува неуставност и на Правилникот во целина“. (У.бр.237/2009)

15. Судот го укина член 153-с став 2 точка 5 од **Законот за здравствената заштита** („Службен весник на Република Македонија“ бр.38/91, 46/93, 55/95, 10/2004, 4/2005, 111/2005, 65/2006, 5/2007, 77/2008 и 67/2009).

„Со оспорената законска одредба со која се предвидува времено или трајно одземање на лиценцата на здравствените работници поради осуда за кривично дело поткуп, по сила на закон се врши ограничување на нивното право за вршење на дејноста кое ограничување не е последица од извршувањето на изречената

кривична санкција, туку претставува дополнителна последица што граѓаните ја трпат по основ на осудуваноста, а која настапува по сила на закон, што е спротивно со членот 8 став 1 алинеи 1 и 3, член 13 став 1, член 14 став 1 и членот 51 од Уставот“ (**У.бр.133/2009**).

16. Судот ги укина членот 19 став 3 и членот 20 став 1 во делот: „односно со конечноста на решението од член 17 став 4 на овој закон.“ од **Законот за експропријација** (“Службен весник на Република Македонија“ бр.33/1995, 20/1998, 40/1999, 31/2003, 46/2005-укинат, 10/2008 и 106/2008).

„Со определбата на законодавецот тужбата да не го одлага извршувањето на второстепеното решение се доведува во прашање гарантираното право на сопственост од членот 30 од Уставот и гарантираното право на судска заштита на законитоста на поединечните акти на државната управа од членот 50 став 2 од Уставот“ (**173/2009**).

17. Судот ги укина член 52 став 10, во делот: „жалба“ и член 53 став 2 алинеја 4 од **Законот за безбедност и здравје при работа** („Службен весник на Република Македонија“ бр.92/2007).

„Со оспорениот дел, не се предвидува поднесување на тужба како што тоа е регулирано во нашиот правен систем, туку поднесување на жалба, така што со ваквиот пропуст на законодавецот се создава правна несигурност кај граѓаните што е спротивно на начелото на владеењето на правото кое во себе го содржи начелото на законитост, кое начело го обврзува законодавецот да конципира (формулира) прецизни, недвосмислени и јасни норми.

Со оглед на тоа што во оспорената алинеја 4 од ставот 2 на членот 53 од Законот за безбедност и здравје при работа, не се наведени ниту видот на кривичните дела, ниту пак изречените санкции кои во конкретен случај би претставувале основ за престанување на мандатот на член на Прекршочната комисија, според Судот, произлегува дека осудата за кое било кривично дело, на која било кривична санкција е основ за престанок на должноста член на Прекршочната комисија. Поради непрецизноста на одредбата, би можело да настане ситуација осудата за кривично дело

кое нема никаква врска со должноста член на Прекршочната комисија, да биде основ за престанок на неговиот мандат“ (У.бр.255/2009).

18. Судот го укина член 139 од **Законот за домување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.99/2009 и 57/2010).

„Не е во согласност со член 8 став 1 алинеи 3 и 6, член 9 и член 30 од Уставот, кога законодавецот во законската одредба предвидел остравување на право на откуп на стан за корисници на стан во сопственост на Република Македонија без соодветно оформена документација, при состојба кога не определил јасни услови и критериуми од кои ќе може да се утврди која е таа категорија на граѓани за кои се предвидува вакво право“ (У.бр.246/2009)

19. Судот ги укина член 25 став 1 алинеите 2 и 3, став 2 во делот „и иницијатива за разрешување“ член 26 став 2 и член 29 став 1 од **Законот за спречување на судир на интереси** („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/2007 и 114/2009).

„Иницијативите за поведување на дисциплинска постапка за утврдување на дисциплински пристап и за разрешување не може да се третираат како мерки кои ни по својата содржина и форма не претставуваат акти - односно одлуки со кои се решава мериторно, Судот оцени дека и оспорениот член 29 не е доволно јасен и прецизен, со што се доведува во прашање правната сигурност како елемент на владеењето на правото. Ова ако се има предвид дека од содржината на овој член не е јасно пред кој орган ќе се покрене постапката, дали е тоа Државната комисија која покренува само иницијатива, или пак, пред орган што по повод иницијативата ќе изрече мерка престанок на вршење на јавните овластувања и дисциплински пристап и во кој рок ќе се покрене постапката.

Решението во Законот, според кое иницијативата за разрешување се објавува во средствата за јавно информирање, без притоа да се утврди, односно да се спроведе постапка за разрешување и да се донесе конечна одлука, во суштина значи жигосување на лицето за кое само е покрената иницијатива, на кој начин се надминува оправданоста на пропишувањето на предвидената активност на Државната комисија за спречување на корупција“ (У.бр. 251/2009).

20. Судот ги укина член 28 став 1 алинеја 4 и член 32 став 12 од **Законот за Државниот инспекторат за земјоделство** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/2009).

„Ненаведувањето во законската одредба на видот на кривичните дела, ниту пак изречените санкции кои во конкретен случај би претставувале основ за престанување на мандатот на член на Прекршочната комисија, се причина формулацијата на таквата законска одредба да е недоволно прецизна и јасна и како таква да не обезбедува правна сигурност на граѓаните, како еден од елементите на принципот на владеењето на правото.

Овластувањето на министерот да ги пропише трошоците на посредувањето, без законски утврдени критериуми и параметри за пропишување на наведената висина на трошоците за повикување и сослушување на сведоци и вешти лица, како и за работа на Комисијата, не е во функција на разработка, односно операционализација на Законот заради негово извршување, туку претставува навлегување на извршната во законодавната власт, што претставува повреда на уставното начело на владеење на правото“.
(У.бр.10/2010)

21. Судот го укина членот 126 точките 1 и 2 од **Законот за домување** ("Службен весник на Република Македонија" бр.99/2009 и 57/2010).

„При непостоење на предвиденост на противправно однесување на сопственикот, како индивидуа во членовите 12, 18 и 54 од Законот не е јасно од каде произлегува потребата за предвидување на глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност за прекршок на сопственик на стан или деловен простор во станбена зграда односно закуподавач, ако не донесе план за одржување на станбената зграда, кога тоа не е обврска за сопственикот-поединец, туку на сите сопственици. Исто така, при дадена можност за избор на сите сопственици да регистрираат заедница на сопственици или да ангажираат управител, но не и предвидена било каква обврска за сопственикот, како индивидуа не е јасно зошто сопственикот треба да ја плати определената глоба за предвидениот прекршок, кога определбата за заедница или управител не зависи од волјата на станарот-индивидуа, туку од определбата и волјата на мнозинството станари. Заради ваквата непрецизност на оспорените одредби се доведува во прашање принципот на владеење на правото, како

темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија“.
(У.бр.14/2010)

22. Судот го укина член 22 став 1 точка 4 во делот: „ или по кој било основ е казнет за дискриминација“ од **Законот за спречување и заштита од дискриминација** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/2010).

„Одредбата од Законот според која казнетоста за дискриминација по било кој основ е основ за разрешување од функцијата член на Комисијата, без притоа јасно да се прецизира дека казнетоста треба да биде утврдена во спроведена судска постапка и со правосилна судска одлука за сторено кривично дело и без јасно определување на видот на изречената казна, претставува ограничување на правото на вршење јавна функција, по сила на одредбата на Законот, а не врз основа на правосилна судска одлука, што не е допуштено“ (У.бр.82/2010).

23. Судот ги укина член 72 став 1 точките 1 и 4 и ставовите 2 и 3 и член 73 став 1 точките 1 и 4 и ставовите 2 и 3 од **Законот за пензиското и инвалидското осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.80/1993, 3/1994, 14/1995, 71/1996, 32/1997, 24/2000, 96/2000, 50/2001, 85/2003, 50/2004, 4/2005, 84/2005, 101/2005, 70/2006, 153/2007, 152/2008, 161/2008 и 81/2009).

„Оспорените законски одредби кои определуваат различна возраст за жените и мажите за стекнување на право на семејна пензија поради смрт на брачниот другар, при што разликата не се заснова на објективна различност меѓу жената и мажот, нивната биолошка или функционална посебност, туку разликата се заснова на тоа што брачниот другар на починатиот осигуреник-маж е жена и ништо друго, односно што брачниот другар на починатата осигуреничка-жена е маж и ништо друго, го доведуваат во прашање начелото на еднаквоста на граѓаните по основ на пол определено во член 9 од Уставот“ (У.бр.83/2009)

24. Судот го укина член 98 став 12 од **Законот за превоз на опасни материји во патниот и железничкиот сообраќај** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 92/2007, 147/2008-исправка и 161/2009).

„Работата во комисијата за посредување согласно Законот за превоз на опасни материји во патниот и железничкиот сообраќај, претставува управна функција на Министерството за транспорт и врски која спаѓа во неговиот делокруг на работа, односно претставува негова надлежност, поради што членувањето на државните службеници во оваа комисија не може да се смета за дополнителен ангажман, туку претставува нивна работна обврска, за чие што извршување тие добиваат надомест во вид на плата за извршена работа, а не дополнителен надоместок во вид на награда“ (У.бр.254/2009).

25. Судот го укина членот 23 став 3 од Законот за служба во Армијата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија„ бр.36/2010).

„Основ за остварување на здравствената заштита на воениот и цивилниот персонал по престанувањето на службата во Армијата, е постоењето на заболување или повреда кои се во врска со вршењето на службата во Армијата или лицата независно од начинот на кој им престанала службата во Армијата.Со оглед на тоа што со оспорената одредба од Законот неосновано се издвојува дел од овој персонал дека не може да ги остварува правата само поради начинот на кој им престанала службата, оспорената одредба ја прави несогласна со начелото на еднаквост“. (У.бр.60/2010)

26. Судот ги укина членовите 27, 28 и 29 од Законот за правната положба на црква, верска заедница и религиозна група (“Службен весник на Република Македонија” број 113/2007).

„Оспорените одредби од Законот даваат можност во сите воспитнообразовни установи да може да се организира верското образование како изборен предмет, изведувано од лица кои исполнуваат посебни услови за таа цел, како и обврска за родителска, односно старателска согласност за посетување на верско образование за лица помлади од 15 години, за што Судот веќе се изјаснил дека тоа е спротивно на Уставот“. (У.бр.104/2009)

27. Судот го укина член 32 став 1 во делот: „под услови и“ од Законот за посебните права на учесниците во мировните операции и операциите за колективна одбрана надвор од

територијата на Република Македонија и на членовите на нивните семејства („Службен весник на Република Македонија“ бр.67/2009).

„Законодавецот нема уставна основа да го пренесе своето овластување, за уредување на условите за остварување на правото на стипендија на децата на загинатите и починатите учесници, на орган на државната управа-Министерството за образование и наука, туку самиот ги утврдува како правото така и условот за користење на тоа право, а Министерството потоа ги спроведува законските услови во практиката на начин уреден со свој подзаконски пропис“.
(У.бр.167/2009)

28. Судот ги укина членот 5 став 1 точка 5, членот 129 став 1 и членот 213-б од **Законот за работните односи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2005, 106/2008, 161/2008, 114/2009, 130/2009, 50/2010 и 52/2010).

„Законодавецот непрецизно и широко го дефинирал изразот „работно време“ определувајќи го неговото значење како право на работодавачот да располага со работникот кој работи, со што се создава можност работодавачот во димензионирањето на работните активности да ги повреди уставно гарантираните човекови слободи и права во кои се и правата од работен однос и интегритетот на работникот.

Законодавецот само со ограничувањето на работното време на работникот кој работи ноќно време да не смее да трае просечно повеќе од осум часа на секои 24 часа, без да го регулира временското ограничување на ноќното работење во колкав период од годината, односно воопшто во колкав временски период тоа може да се извршува, дозволил ноќната работа да може да трае без временски лимити, а со тоа допуштил работодавачот да го употребува работниот ангажман на работниците за ноќна работа постојано или како што тој смета дека е потребно, на штета на правата и интересите на работниците кои произлегуваат од работниот однос спротивно на членот 32 од Уставот и се доведува во прашање хуманоста, социјалната правда и солидарноста определени како темелни вредности на уставниот поредок.

Со законското решение со кое Комисијата е составена само од претставници на министерствата, е овозможено за статусот на репрезентативност на синдикатот, односно на здружение на

работодавачи да се одлучува во Комисија која нема во својот состав претставници токму на синдикат или работодавачи, од кои се избира односно одлучува за статусот на репрезентативност, а со тоа и одлуките за изборот донесени од Комисијата по својата суштина не би биле одраз на објективизиран пристап во одлучувањето на социјалните партнери во трипартитниот однос во економско-социјалната сфера во општеството“.(У.бр.263/2009)

29. Судот ги укина член 129-а и член 129-б од **Законот за внатрешни работи** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 92/2009 и 35/2010).

„Со определбата во Законот за внатрешни работи според која на овластените службени лица во Министерството за внатрешни работи да им престанува вработувањето, по сила на закон, со навршени 40 години пензиски стаж, без оглед на возраста, со право на стекнување старосна пензија, со пензиска основа која претставува просечната месечна нето плата што работникот ја остварил во текот на најповолните десет години од пензискиот стаж, како и со определбата на секој работник во Министерството за внатрешни работи кој стекнал право на пензија да му следува еднократен надоместок во вид на отпремнина, во висина од пет просечни месечни нето плати остварени по работник во Република Македонија, објавена до денот на исплатата, законодавецот ги ставил овластените службени лица во Министерството за внатрешни работи во привилегирана положба во однос на другите овластени службени лица и другите граѓани, без за тоа да постојат оправдани основи, како и ги ставил вработените во Министерството за внатрешни работи во привилегирана положба во однос на сите други вработени во јавниот сектор кои исто така заминуваат во пензија и имаат право на испратнина, без за тоа да постојат оправдани основи, што претставува повреда на уставното начело на еднаквост на граѓаните и повреда на принципот на начелото на владеењето на правото“.(У.бр.58/2010)

30. Судот го укина член 8-в став 2 алинеја 1 и став 3, член 8-г став 2 алините 1 и 2, и член 24-а став 6 алинеја 3 од **Законот за превоз во патниот сообраќај** („Службен весник на Република Македонија“ бр.68/2004, 127/2006, 114/2009 и 83/2010).

„Тргувајќи од тоа дека секој има уставна обврска да ги намирува јавните давачки и дека во рамките на начинот на плаќање на јавните давачки постојат законски механизми за нивно исполнување, Судот смета дека пропишувањето на наведените услови во оспорените одредби од член 8-в став 2 алинеја 1, став 3, и член 24-а став 6 алинеја 3 значат пречекорување на дозволеният праг и излегување надвор од соодветните законски механизми. Ваквите ограничувања со кои не може да се стекне лиценца за вршење на превоз во патниот сообраќај влијае на остварувањето на правото на работа и намалување на обемот на достапност на работа што е уставно недопуштено, поради што Судот оцени дека оспорените делови од членовите не се во согласност со Уставот.

Според Судот, во конкретниов случај, неспорно е дека станува збор за правна последица од осуда која се состои во неможноста да се исполни условот добар углед што повлекува неможност за добивање лиценца. Притоа, иако во член 8-г став 2 алинеја 1 од Законот се наведени кривичните дела од определена област, без притоа да се прецизира санкцијата, односно видот на казната, според Судот, ваквото законско решение доведува до состојба лицето да не може да добие лиценца, односно го губи условот добар углед и во случаи кога за кривичното дело од наведените области му е изречена некоја друга казна, а не само казната затвор“. **(У.бр.273/2009)**

31. Судот го укина член 54-д алинеја 3 од **Законот за извршување** („Службен весник на Република Македонија“ бр. бр.35/2005, 50/2006, 129/2006, 8/2008, 83/2009 и 50/2010) и член 53 од Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување („Службен весник на Република Македонија“ бр.50/2010).

„Имено, со овластувањето во оспорената законска одредба именуваниот извршител покрај работата по предметите, да ја преземе и канцеларијата на извршителот на кого му престанала должноста извршител, се повредува правото на сопственост. Ова од причина што, сопственоста како институт во себе содржи право на располагање, држење и користење на стварта. Во конкретниов случај со правото на преземањето на канцеларијата на извршителот чија должност престанала, му се попречува правото на располагање и користење на канцеларијата која е негова сопственост, а кои се правни елементи на сопственоста“. **(У.бр.96/2010)**

32. Судот го укина член 25 став 2, во делот: „од денот на објавувањето на одлуката во „Службен весник на Република Македонија“ од **Законот за државното правобранителство** („Службен весник на Република Македонија“ бр.87/2007).

„Според Судот, рокот за поведување на управен спор мора да тече од денот на доставувањето на управниот акт до странката, како што предвидува Законот за управните спорови како *lex specialis*, во кој е регулирана постапката за управните спорови. Ова дотолку повеќе што со ваквиот акт кој има карактер на поединечен управен акт се задира во лично право и интерес на државниот правобранител и државните правобранители, поради што рокот за поведување на управен спор треба да тече од денот на доставувањето, односно осознавањето на субјектот за постоење на ваков акт, а не од денот на објавувањето на одлуката во „Службен весник на Република Македонија“ како што предвидува оспорената одредба од Законот за државното правобранителство. Од наведената уставно судска анализа, Судот оцени дека оспорениот дел од членот 25 став 2 од Законот за државното правобранителство не е во согласност со принципот на владеењето на правото и правната сигурност на граѓаните, односно со членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот“. (У.бр.121/2010)

33. Судот ги поништи член 4 точки 47 и 48, член 112 ставови 7 и 8, член 114 ставови 7, 8 и 9, член 115 и член 138 став 1 точки 28 и 29 од **Законот за електронските комуникации** („Службен весник на Република Македонија“ бр.13/2005, 14/2007, 55/2007, 98/2008 и 83/2010).

„Не се во согласност со Уставот законските одредби со кои се навлегува во постапката за следење на комуникациите, кога тие содржат изворно, непосредно и нормативно овластување за овластениот орган за следење на комуникациите (Министерството за внатрешни работи) со игнорирање или без директно повикување на претходната уреденост на постапката и правилата за следење на комуникациите од Законот за кривичната постапка и Законот за следење на комуникациите, според кои следењето на комуникациите од каков и да е вид не може да се оствари без судска наредба.

Таквите законски одредби не содржат доволно гаранции против евентуална злоупотреба од страна на овластениот орган со

дадената техничка можност за континуирано и самостојно следење на содржината на комуникацијата, како и при прибирањето на потребните податоци во врска со остварена комуникација, бидејќи законската регулатива која се однесува на примена на мерките за следење на комуникациите треба да содржи јасна престава за околностите и условите под кои јавната власт е овластена да прибегне кон употреба на ваква мерка, начинот на кој се прави следењето, случаите во кои следењето на комуникациите има своја оправданост, органот кој дава наредба за следење на комуникациите.

Оспорените одредби кои уредуваат прашања поврзани со следењето на комуникациите, како отстапување од уставната гаранција за неповредливост на писмата и сите други облици на комуникација, но не и целиот закон треба да бидат предмет на уредување на закон што се носи со двотретинско мнозинство гласови од вкупниот број пратеници“. (У.бр.139/2010)

34. Судот го укина член 59-а и член 100-б од Законот за изменување и дополнување на **Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност** („Службен весник на Република Македонија“ бр.161/2008).

„Востановување во закон на обврски за граѓанинот, односно на лице кое ќе стапи на работа кај работодавач без договор за вработување, писмено да го извести надлежниот инспекциски орган за стапувањето на работа кај работодавач, е во спротивност со Уставот на Република Македонија. Со тоа се повредува уставното начело на владеењето на правото и правната сигурност на граѓаните бидејќи контрола врз вработувањата во смисла на тоа дали тие се во согласност со Законот или не, може да ја вршат само надлежните државни институции, односно Државниот инспекторат за труд, но во никој случај тоа не би можело да падне на товар на работникот. Со оспорената одредба исто така, се повредува принципот на заштита на достоинството, бидејќи таа предвидува работникот всушност сам себе да се пријави“. (У.бр. 103/2010)

35. Судот го укина членот 42 став 1 во делот: „ако е дозволена жалба“ ... од **Законот за управните спорови** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2006 и 150/2010).

„Управниот суд конкретната правна работа ја решава преку донесување на решение или пресуда, со што странките остваруваат судска заштита во првостепена постапка. Меѓутоа, законодавецот во Законот за управните спорови не го уредил, во посебно заглавие, правото на жалба против вака донесените одлуки, како гарантирано уставно право, туку во креирањето на ова право прифатил само редуцирана можност за нејзино изјавување, како што бил случајот со членот 39 став 2 од Законот, што Уставниот суд поради делумноста, го оценил со своја Одлука У.бр.231/2008 како неприфатливо и неуставно законско решение.

Соодветно на ставот на Уставниот суд во наведената Одлука, врз основа на уставносудската анализа на одредбите од Законот за управните спорови, Судот оцени дека на членот 42 став 1 во оспорениот дел „ако е дозволена жалба“ од Законот за управните спорови, е во несогласност со Уставот, бидејќи неспорно е дека Уставот го гарантира правото на жалба против одлуки донесени во постапка во прв степен пред суд, а Управниот суд е првостепен суд. Од овие причини Судот оцени дека членот 42 став 1 во делот: „ако е дозволена жалба“ ... од Законот е во несогласност со Амандманот XXI од Уставот“. (У.бр. 51/2010)

1.2. Одлуки за поништување или укинување на подзаконски акти

Судот во текот на 2010 година интервенираше и во повеќе подзаконски акти и тоа:

1. Судот ја укина **Одлуката за донесување на Детален урбанистички план за УАЕ број 9, квартал 2, опфат 1, 2, 9, 10 и 11 во Прилеп**, број 07-285/28 од 28 јануари 2009 година, донесена од Советот на општина Прилеп.

„Постапката за донесување на деталниот урбанистички план не била спроведена во согласност со одредбите од Законот за просторното и урбанистичкото планирање, а со тоа не била во согласност и со Уставот“ (У.бр. 105/2009).

2. Судот ја поништи Одлуката за утврдување на надоместок на членовите на Советот на општина Неготино и државните службеници-матичари за учество при склучување на бракови под бр.07-402/12 од 26.05.2009 година („Службен гласник на општина Неготино“ бр.5 од 10.07.2009).

„Со оглед на тоа што со оспорената Одлука правото на надоместок на членовите на Советот на општина Неготино и државните службеници-матичари за учество при склучување на бракови не е утврдено во согласност со членот 29-а од Законот за дополнување на Законот за плата и другите надоместоци на пратениците во Собранието на Република Македонија и другите избрани и именувани лица во Републиката, Судот утврди дека оспорената Одлука не е во согласност со Уставот и Законот за дополнување на Законот за плата и другите надоместоци на пратениците во Собранието на Република Македонија и другите избрани и именувани лица во Републиката“ **(У.бр.188/2009).**

3. Судот ја поништи Одлуката за утврдување на надоместок на членовите на Советот на општина Неготино за работа на седниците на работните тела на советот, бр.07-402/14 од 26.05.2009 година („Службен гласник на општина Неготино“ бр.5 од 10.07.2009).

„Со оглед на тоа што со оспорената Одлука правото на надоместок на членовите на работните тела – комисиите на советот кои извршуваат работи за Советот на општина Неготино за нивниот ангажман во општината, не е утврдено во согласност со членот 29-а од Законот за дополнување на Законот за плата и другите надоместоци на пратениците во Собранието на Република Македонија и другите избрани и именувани лица во Републиката, Судот утврди дека таа не е во согласност со Уставот и Законот за дополнување на Законот за плата и другите надоместоци на пратениците во Собранието на Република Македонија и другите избрани и именувани лица во Републиката. **(У.бр.189/2009)**

4. Судот го укина член 157 од Деловникот на Собранието на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија бр.91/2008).

„Пратеникот кој не е член на пратеничка група, а кој е избран на непосредни избори и на кој граѓаните му го пренеле суверенитот не може да биде исклучен од можноста да го изнесе своето мислење по предлог на законот за кој не е одржан општ претрес“ (У.бр. 259/2008).

5. Судот ги укина член 11 алинеја 1, член 12 став 2 алинеја 2, член 16 став 4 алинеја 5, член 19 став 1 под г) алинеја 1 и став 2 алинеја 5, член 20 став 2 алинеја 5, член 21 став 1 алинеја 5 и став 2 алинеја 5, член 22 алинеја 3, член 26 став 3 алинеја 4 во делот “дека на подносителот во последната година пред поднесување на барањето не била изречена казна за прекршок според ЗВРС и” и алинеја 8, член 29 став 2 алинеја 5, член 33 став 3 алинеја 6, член 34 став 3 алинеја 7, член 38 став 3 алинеја 3 во делот: “изјава, дека на поднесувачот во последните три години пред поднесување на барањето не била изречена казна за прекршок според одредбите на ЗВРС односно прекршок според прописите за работните односи и” и алинеја 9, член 39 став 3 алинеја 5 и став 5 алинеја 5 и член 43 став 3 алинеја 5, од **Правилникот за постапките за издавање на работни дозволи и формата и содржината на посебните видови на работни дозволи** (“Службен весник на Република Македонија”, број 108/2007), донесен од министерот за труд и социјална политика на Република Македонија.

„Оспорените одредби од Правилникот, според кои странец, работодавач кој вработува странци или странски работодавач, се задолжени покрај останатите документи за добивање на работна дозвола, да приложат и изјава дека не се казнувани за прекршок според одредби од Законот за вработување и работа на странци (ЗВРС) или дека не им била изречена казна за прекршок според одредби од ЗВРС, односно за прекршок според прописите за работните односи, претставуваат ограничувачки услов за стекнување со соодветна работна дозвола, спротивно на уставните и законски норми. Ова од причини што утврдувањето на тој факт за едно лице не може да биде обврска за поединецот кој е во прашање туку за органот што одлучува во конкретниов случај за издавање на соодветна работна дозвола, а на кој му стои на располагање службена казнена евиденција“ (У.бр. 235/2009).

6. Судот ја укина **Одлуката за забрана за поставување антени и антенски столбови за мобилна телефонија и други**

намени и дислокација на веќе поставените во централното градско подрачје во Радовиш, број 07-991/1 од 29 мај 2009 година („Службен гласник на општина Радовиш“ број 10/2009), донесена од Советот на општина Радовиш

„Законот за локалната самоуправа ги определил надлежностите на советот на општината, во кои не е пропишана надлежност на советот да решава за поставување на телекомуникациони системи или да издава одобренија за доставување на антени и антенски столбови“. **(У.бр.169/2009)**

7. Судот ја укина Исправката во техничкиот дел-Синтезен приказ во **Деталниот урбанистички план за населба „Буњаковец 1“**, УМ1, УМ6, УМ7, УМ12, УМ13, УМ14, УМ16, УМ17, УМ20, УМ22 и УМ23, донесена од Советот на општина Центар под бр.07-386/18 од 9 февруари 2009 година („Службен гласник на општина Центар“ бр.2/2009), што се однесува на Одлуката за донесување Детален урбанистички план за "Буњаковец 1" бр.07-466/1 од 18 февруари 2005 година ("Службен гласник на град Скопје" бр.2/2005)

„Не е во согласност со начелото на владеење на правото од членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот и со одредбите од Законот за просторното и урбанистичко планирање Советот на општината, под изговор на исправка на сторена техничка грешка, во синтезниот план, составен дел на Одлуката за Детален урбанистички план со Заклучок да прави суштинска промена на претходно уредени и воспоставени односи помеѓу субјектите во правото, односно да се врши изменување на соодветниот План“. **(У.бр.203/2009)**

8. Судот го поништи член 102 став 4 од **Правилникот за распределба на авторските надоместоци** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 31/2007 и 81/2009).

„Измените направени со новиот правилник единствено можат да се однесуваат на идни односи, по влегувањето во сила на Правилникот, а не со нив да се менуваат претходно создадените односи, кои важеле пред донесување на Правилникот“ **(У.бр.179/2009)**.

9. Судот ја укина Одлуката за донесување на измена и дополнување на Генералниот урбанистички план за с. Мислешево - Струга бр.07-154/12, донесена од Советот на општина Струга на 9 февруари 2005 година („Службен гласник на општина Струга,, бр.46/2005).

„Одлуката за донесување на Генерален урбанистички план за општина Струга не е во согласност со Законот за заштита на Охридското, Преспанското и дојранското езеро, со оглед на тоа што во постапката која предводела на донесување на планот не било побарано мислење од органот надлежен за заштита на природните реткости“ (У.бр.244/2009).

10. Судот ја укина Одлуката за донесување на Урбанистички план за с. Сопиште-локалитет “Сончев град”, Општина Сопиште, донесена на седница на Советот, одржана на 20.02.2007 година, под број 07-444/1 од 21.02.2007 година, објавена во “Службен гласник” на Општината број 3/2007 од 22 февруари 2007 година.

„Поаѓајќи од фактот дека согласно членот 24 став 4 од Законот, јавната анкета трае најмалку 15 работни дена, а во конкретниот случај, таа била скратена и траела 14 работни дена, што може да се констатира од напред наведената правна и фактичка состојба, Судот смета дека на учесниците во јавната анкета, им била ускратена можноста да учествуваат во истата, со што е повредена постапката за донесување на Урбанистичкиот план за село. Ова дотолку повеќе што во Соопштението било определено јавната анкета да трае 20 дена, спротивно на законската одредба од наведениот член каде изречно е наведено дека се сметаат само работните денови за поднесување на анкетни листови.

Судот, исто така, утврди дека Советот на Општина Сопиште ја донел оспорената Одлука на седница одржана на 20 февруари 2007 година, а согласноста од Министерството за транспорт и врски датира ден потоа, односно од 21 февруари 2007 година, односно оспорената Одлука, Советот на Општина Сопиште ја донел пред добивањето на согласноста на предлог-планот од страна на Министерството за транспорт и врски, спротивно на членот 25 став 3 од Законот, кој утврдува дека по добивањето на согласноста од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од

областа на уредувањето на просторот, планот се доставува до надлежниот орган за донесување“ (У.бр.258/2009).

11. Судот ја укина **Одлуката за изменување и дополнување на Деталниот урбанистички план за централно градско подрачје на Град Скопје „Мал Ринг“ Блок 1, Блок 4, Блок 5, Блок 6 и Блок 7, Општина Центар - Скопје** број 07-200/2 од 29 јануари 2010 година, донесена од Советот на Општината и објавена во „Службен гласник на општина Центар“ бр. 1 од 1 февруари 2010 година.

„Имајќи го во вид фактот дека согласно измените на Законот од месец јули 2009 година одредбите од Законот што се однесуваат на скратената постапка, по 31 декември 2009 година престанале да важат, како и фактот дека започнатата постапка за изменување на урбанистичкиот план не ја поминала фазата на јавна анкета и јавна презентација, како што предвидува членот 80 од Законот, Судот оцени дека постапката за донесување на планот, воедно и донесувањето на оспорената одлука не можела да продолжи според одредбите од Законот што престанале да важат“.
(У.бр.43/2010)

12. Судот го укина членот 36 став 1, во делот: „акт на органот на државната управа од соодветната област“ ... и член 57 став 1, во делот: „извршување на кривично дело или“ ... од **Општиот колективен договор за стопанството на Република Македонија** („Службен весник на Република Македонија“ бр.88/2009 и 60/2010).

„Оспорениот дел од членот 36 став 1 од Општиот колективен договор без законски основ го уредува предметното прашање се однесува како работодавачот во стопанството треба да го организира работното време во согласност со акт на орган на државната управа, покрај законот и колективниот договор, Судот утврди дека оспорениот дел од одредбата не е во согласност со членот 51 од Уставот.

Оспорената одредба уредува одговорност или престанок на работниот однос на работникот кој е синдикален претставник и тоа автоматски по сила на одредбата од Договорот, меѓутоа овој начин на повикување на одговорност со престанок на работниот однос во услови на извршување на кривично дело на вработеното лице кое

било синдикален претставник, без да биде определено дека мора да е утврдена одговорноста во спроведена судска постапка и правосилна пресуда за сторено кривично дело од страна на конкретното лице и судски изречена казна за тоа дело во врска со понатамошното вршење на работниот однос, што е спротивно на Уставот“. (У.бр.234/2009)

13. Судот ја укина точка 2 од **Решението за измени и дополнувања на Наставниот план за воспитно-образовната дејност на деветгодишното основно училиште**, број 07-6323/1 од 27 август 2009 година, донесено од министерот за образование и наука на Република Македонија.

„Владата (во чиј состав се министрите), како носител на извршната власт има регулативна функција, која е ограничена само на донесување на уредби и други прописи и општи акти за извршување на законите, меѓутоа, министерот со оспорениот акт со точка 2 ги надминува овие рамки и истиот со пропишувањето, односно воведувањето на обврската на учениците на припадниците на заедниците кои следат настава на јазик различен од македонскиот јазик, да го изучуваат македонскиот јазик и неговото кирилско писмо од прво одделение, си пренесува дел од законодавната функција на Собранието, надвор од уставно утврдените случаи и услови. Одредбата исто така е во спротивност со Законот за основното образование министерот за образование нема ниту право, ниту обврска, која би произлегла од Законот, да воведува обврска за изучување на македонскиот јазик на учениците на припадниците на заедниците од 1-во одделение“. (У.бр. 284/2009 и У.бр.70/2010)

14. Судот ги укина: член 8 став 8, член 9 во делот: „и докази“, член 10 во делот: „и докази“, член 11 став 2, член 13 став 2, член 15 ставови 1 и 2, член 17, член 18-а, член 24, член 26 став 1 и член 27 од **Правилникот за постапката на дисциплинска одговорност на судиите** („Службен весник на Република Македонија“ бр.15/2007 и 142/2009) и член 8 став 8, член 9 во делот: „и докази“, член 10 во делот: „и докази“, член 11 став 2, член 13 став 2, член 15 ставови 1 и 2, член 17-а, член 22 став 1 и член 23 од **Правилник за постапката и начинот за утврдување нестручно и несовесно вршење на судиската функција** („Службен весник на Република Македонија“ бр.15/2007 и 142/2009)

„Изворно уредување на наведените постапки по однос на прашања кои се однесуваат на принципите и правилата на постапките, рокови, како и на правата и обврските на учесниците во постапките и самиот Судски совет, како проблематика која единствено може да биде предмет на уредување со закон, ги прави оспорените одредби спротивни на Амандман XXVI точка 1 став 2 на Уставот, на членовите 2 и со членовите 53 до 60 од Законот за Судскиот совет на Република Македонија, како и на членот 41 и со членовите 74 до 79 од Законот за судовите“ (У.бр.56/2010).

15. Судот ја поништи Одлуката за месечниот надоместок на членовите на Советот, за присуство на седници на Советот, за внатрешни и надворешни членови на Комисиите, надоместоци за склучување на бракови и друго, број 07-736/7, донесена на седница на Советот на Општина Желино, на 05.08.2009 година, објавена во “Службен гласник на Општина Желино” за 2009 година, број 11 од 23.09.2009 година.

„Со оглед на тоа што Законот за локалната самоуправа и Законот за плата и другите надоместоци на пратениците во Собранието на Република Македонија и другите избрани и именувани лица во Републиката, не предвидуваат право на советниците на посебен надоместок за работа на внатрешните и надворешните членови на комисиите на советот на општината и надоместоци за склучување на бракови, какво што право е определено со одредбите од членот 1 и членот 2 од оспорената одлука, Судот утврди дека оспорената одлука не е во согласност со член 8 став 1 алинеја 3 и член 51 од Уставот и со законите“.(У.бр.228/2009)

16. Судот го укина Правилникот за организација и управување со врвниот македонски домен МК во областа на Интернет и за користење на поддомените во него („Службен весник на Република Македонија, бр.35/2004 и 45/2008), донесен од Управниот одбор на МАРНет.

„Не е во согласност со принципот на владеење на правото и правната сигурност на граѓаните проблематиката поврзана со основањето, статусот, задачите, работата, раководењето, управувањето, финансирањето, надзорот над работата, како и други прашања поврзани со работата на Македонската академска истражувачка мрежа (МАРнет) и корисниците на нејзините услуги да нема

законска основа и рамка во важечки закон од правниот поредок на Република Македонија и да биде уредена со Правилник донесен од Управниот одбор на МАРНет“. (У.бр.72/2010)

17. Судот го поништи членот 4 ставови 1 и 2 од **Одлуката за одржување на јавна чистота и утврдување надоместок за одржувањето на јавната чистота** број 07-2285/16 од 14 септември 2009 година („Службен гласник на општина Охрид“ бр.9/2009), донесена од Советот на општина Охрид

„Надоместокот за давањето на комуналната услуга - одржување на јавна чистота, е комунална давачка за чие определување со Законот за јавната чистота се уредени критериумите, односно висината на надоместокот е детерминирана со параметрите во членот 24 од Законот за јавна чистота во кои не е предвидено дека постојаното или непостојаното живеење на сопствениците на станите во општината, е елемент за определување на надоместокот, ниту тоа може да биде објективен и прифатлив критериум во однос на корисниците на услугата и нивните права и обврски. Ова особено што субјектот што ја дава услугата, за тоа е со закон обврзан како вршење на работи и задачи во рамки на своите надлежности и не станува збор за различен вид на услуги насочени кон различни корисници на тие услуги, туку станува збор за еден вид на услуга - одржување јавна чистота, во интерес на урбаното подрачје, за кое сите корисници, еднакво во рамки на законските критериуми ќе треба да го понесат финансискиот товар на надоместокот, без оглед дали постојано или непостојано живеат во сопствените стани во општината Охрид“. (У.бр.148/2010)

2. Решенија за неповедување постапка

Во текот на 2010 година Уставниот суд на Република Македонија со **решение за неповедување** постапка за оценување на уставноста на закони, односно уставноста и законитоста на подзаконски акти **заврши 111 предмети.**

а) Од овие предмети во кои предмет на уставно-судска оцена биле **закони**, како **покарактеристични** ги издвојуваме следниве:

1. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на **Законот за определување дополнителен услов за вршење јавна функција** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/2008 и 64/2009) во целина и посебно на член 5 став 1 точка 7) во делот: „судија на Уставниот суд на Република Македонија“ и член 10 став 3 во делот: „на претседател на Републиката“.

„Пропишувањето дека посебниот услов за вршење на јавна функција се однесува на носителите на сите јавни функции во државата за одреден временски период, вклучително и на носителите на функциите претседател на Република Македонија и судија на Уставниот суд на Република Македонија, е во функција на обезбедување и заштита на човековите слободи и права и ги афирмира уставно определените темелни вредности за еднаквост на граѓаните пред Уставот и законите.

Законската дефиниција на лицата кои ќе се сметаат за тајни соработници или информатори, односно за наредбодатели и за корисници на информациите, која се базира на постоење на писмен документ, во ситуација кога во Законот се дава можност и за докажување на тој факт во судска постапка, се заснова на поединечна, конкретна, лична одговорност на поединецот, односно не станува збор за колективна одговорност врз основа на закон, поради што не можат да се прифатат наводите дека Законот претставува осуда на целиот претходен политички систем.

Целта на Законот за определување дополнителен услов за вршење на јавна функција не е казнување на лицата кои биле тајни соработници или информатори, односно наредбодатели и корисници на информациите во смисла на овој закон, туку оневозможување лицата кои ги кршеле човековите слободи и права, да бидат носители на демократскиот развој на државата како носители на јавни функции, поради што обврската за доставување на изјава во смисла на овој закон, има уставна оправданост. (**У.бр.42/2008 и 77/2008**)

2. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 86 од **Законот за внатрешни работи** („Службен весник на Република Македонија“ број 92/2009).

„Законодавецот не го издвоил распоредувањето од времен карактер надвор од условите кои се однесуваат на распоредувањето, ниту го пропишал тоа како дискреционо одлучување на работодавачот без да се заснова на пропишаните законски услови и неспорно не станува збор за член од Законот кој дозволува да се распоредуваат вработените надвор од законските услови и критериуми, генерално пропишани за распоредувањето“. (У.бр.192/2009)

3. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членовите 16, 17 и 18 од **Законот за приватизација и закуп на градежно земјиште во државна сопственост** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 4/2005, 13/2007, 165/2008 и 146/2009).

„Законодавецот на јасен и недвосмислен начин ги утврдил условите и постапката за приватизација на градежно земјиште во државна сопственост, па имајќи предвид дека постојат различни категории корисници кои правото на користење на градежното земјиште го стекнале по различни основи и под различни услови, водел сметка одредбите за приватизација подеднакво да се однесуваат за сите граѓани кои се наоѓаат во иста правна положба, односно приватизацијата без надомест да се однесува на оние физички лица кои имаат доказ дека се поранешни сопственици на земјиштето или имаат доказ дека правото на користење на земјиштето го стекнале со плаќање надомест, а приватизацијата со надомест да се однесува на оние лица кои земјиштето го користат без претходно платен надомест. Поради тоа, не може да се прифати како основан наводот во иницијативата дека ваквото законско решение ги ставало во нееднаква положба наведените категории корисници на земјиштето и дека со тоа се повредувал член 9 од Уставот кој гарантирал право на рамноправност и еднаквост“. (У.бр.202/2009)

4. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 10 став 1, во делот: „кои освоиле најмалку 1% од гласовите на излезените граѓани на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија, на ниво на целата Република, односно на последните локални избори во единицата на локалната самоуправа“ од **Законот за финансирање на политичките партии** („Службен весник на Република Македонија“ бр.76/2004, 86/2008, 161/2008 и 96/2009).

„Определувањето во Законот за финансирање на политичките партии на условот политичките партии кои освоиле најмалку 1% од гласовите на излезените граѓани на последните избори, не значи ставање во нееднаква положба на политичките партии при распределбата на предвидените финансиски средства од Буџетот на Република Македонија, бидејќи истите немаат исти обврски. Право е на законодавецот да го определи условот за распоредување на финансиските средства од јавните извори, поради што овој услов не значи повреда на темелните вредности на уставниот поредок на Република Македонија - владеењето на правото и политичкиот плурализам и слободни и непосредни демократски избори, предвидена во член 8 став 1 алинеи 3 и 5 од Уставот“. (У.бр.226/2009)

5. Судот не поведе постапка за оценување на уставно-ста на членот 2 став 1 алинеја 8 во делот: „катна гаража“, членот 19 став 2 во делот: „15 дена“, целината на членот 20 став 1, членот 22 ставови 1 и 2 во деловите: „конечноста“ и членот 38 став 1 во делот: „конечноста“ од **Законот за експропријација** („Службен весник на Република Македонија“ бр.33/1995, 20/1998, 40/1999, 31/2003, 46/2005-укинат, 10/2008 и 106/2008).

„Со предвидувањето на изградба на катна гаража како јавен интрес не се доведува во прашање уставната гаранција на сопственоста.

Со предвидувањето на пократок рок за тужба во постапката за експропријација од оној предвиден во Законот за управните спорови не се повредува правната заштита на сопственоста, бидејќи пократките рокови за тужба во одредени случаи се потребни заради спецификата на конкретната управно-правна материја.

Промената на изразот: “правосилност“ во изразот: “конечноста“ во одделни членови од Законот, не го повредува правото на сопственост од членовите 8 став 1 алинеја 6 и член 30 од Уставот, бидејќи истата води кон скратување на постапката за експропријација и побрзо остварување на правото“. (У.бр.173/2009)

6. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на: член 11 став 5 од **Законот за оружјето** („Службен весник на

Република Македонија“ бр.7/2005, 47/2006, 42/2007 и 86/2008) и Решението за определување на здравствени установи во кои ќе се врши лекарски преглед на физичко лице заради утврдување на здравствената способност за поседување и носење на оружје, донесено од министерот за здравство, а во согласност со министерот за внатрешни работи („Службен весник на Република Македонија“ бр.83/2007).

„Со оспорената законска одредба не се навлегува во ограничување на слободата на пазарот и претприемништвото, затоа што прашањето за утврдување на здравствената способност за поседување и носење на оружје не се слободни пазарни активности и слободно претприемништво, туку способност која се утврдува во здравствени установи кои вршат дејност од јавен интерес и според својата правна положба утврдена со горенаведените закони, не вршат профитна дејност.

Определувањето на одредени здравствени установи да вршат лекарски преглед на физичко лице заради утврдување на здравствената способност за поседување и носење оружје, според Судот не значи дека со ваквото законско решение се фаворизираат определени јавни здравствени установи, ниту пак се доведуваат во нееднаква положба останатите установи. Оспореното решение е донесено во рамките на овластувањата на министрите доделени со закон и согласно законскиот критериум содржан во оспорениот член од Законот, според кој лекарските прегледи на физичкото лице заради утврдување на здравствената способност за поседување и носење оружје ги вршат „установи од областа на здравството“.
(У.бр.277/2009)

7. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 186 од **Законот за пензиското и инвалидското осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ 80/1993, 3/1994, 14/1995, 71/1996, 32/1997, 24/2000, 96/2000, 5/2001, 50/2001, 85/2003, 50/2004, 4/2005, 84/2005, 101/2005, 70/2006, 153/2007, 152/2008, 161/2008, 81/2009 и 156/2009).

„Оспорениот член од Законот, уредува случаи на предизвикана штета од бесправно извршена исплата на товар на Фондот, а со тоа и обврска за надоместување на таа штета предизвикана на начин како во став 1 точките 1 и 2 од оспорениот член, односно надоместување на штета заради извршена исплата во

износ поголем од износот определен со решение или друга соодветна исправа. Неспорно е дека во случај на претрпена штета важат прописите од Законот за облигационите односи, но во конкретниот случај е регулиран конкретен должничко-доверителски однос, што се воспоставува помеѓу Фондот и лицето на кое бесправно му била извршена исплата. Притоа, околноста што со членот 145-а е уредено дека правните последици од огласувањето на решението за целосно или делумно за ништовно, настапуваат од првиот ден на наредниот месец по донесувањето на решението со кое стекнатото право се губи, целосно или делумно, според Судот, не ја доведува во прашање одржливоста на законското решение на оспорениот член 186 во правниот поредок, бидејќи овие две норми од Законот не се негираат една со друга, напротив се дополнуваат и регулираат причинско-последичен однос предизвикан со правосилно решение за признато право на лице, кое според прописите од пензиското и инвалидското осигурување, не му припаѓало. Законското решение од членот 145-а регулира само правно отстранување на незаконитости, а со оспорениот член 168 се регулира надоместок на причинета штета поради незаконитото решение“. (У.бр.200/2009)

8. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 15 став 1 во делот: „професионален интегритет“; член 16-б став 3; член 18 став 1 алинеја 6, и член 19 став 1, во делот: „ниту лице кое е осудено со правосилна судска пресуда за кривично дело на безусловна казна затвор во траење од најмалку шест месеци“ од **Законот за определување на дополнителен услов за вршење јавна функција** („Службен весник на Република Македонија“ бр.14/2008 и 64/2009).

„Оспорениот член 15 во делот „и професионален интегритет“, според Судот, не може да се доведе под сомнение со Уставот на Република Македонија. Ова од причина што членовите на Комисијата за верификација на фактите се носители на јавна функција утврдена со закон поради што припаѓаат во кругот на лица чие именување и разрешување, според Уставот е во надлежност на Собранието на Република Македонија. Оттука, Собранието на Република Македонија, како носител на законодавната власт има право и обврска да ги определи и утврди условите кои членовите на оваа Комисија треба да ги исполнуваат. Еден од тие услови е исполнувањето и на условот „професионален интегритет“. Имено, посебната улога и значење на Комисијата за верификација на фактите, како и посебните услови утврдени за избор на членови на

Комисијата, според Судот, укажуваат на специфичниот карактер на работите и задачите на членовите на Комисијата, од каде произлегува и утврдувањето на посебните услови, меѓу кои е и оспорениот дел на законската одредба на членот 15, „професионален интегритет“ на членот на Комисијата.

Комисијата за избор и именување при определување на коефициентот на плата на претседателот, заменикот-претседател и членовите на Комисија за верификација на факти, ги применува критериумите и параметрите во Законот за плати на лица избрани и именувани од Собранието на Република Македонија, што е неспорно според член 15 дека тие се избираат од Собранието на Република Македонија, а според член 14 став 4 од Законот, средствата за работа на Комисијата се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија. Според наведеното, оспорената законска одредба на член 16-б од Законот е во согласност со принципот на владеењето на правото - член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот.

Оспорените членови 18 став 1 алинеја 6 и оспорениот дел на членот 19 став 1 од Законот, се однесува на лице кое веќе ја врши функцијата (член 18 став 1 алинеја 6) член на Комисијата и според која својството му престанува заради негово осудување во периодот додека ја врши функцијата. Оттука, ова претставува класичен услов за престанок на мандатот поради осуда со правосилна судска пресуда, бидејќи такво лице не може да дава гаранција дека Комисијата за верификација на фактите успешно ќе функционира. Имено, оспорената одредба е во функција на гаранција на успешно обавување на оваа јавна функција. Од овие причини во случајов не може да се прифати наводот во иницијативата дека оспорената законска одредба на член 18 став 1 алинеја 6 од Законот, не биле во согласност со утврдените принципи во членовите 13 и 14 од Уставот. Во конкретниот случај не се работи за правни последици осудата кои настапуваат по сила на закон, од која претпоставка се раководел подносителот на иницијативата“. (У.бр.241/2009)

9. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 268 став 1 од **Законот за општата управна постапка** („Службен весник на Република Македонија“ бр.37/2005 и 110/2008).

„Ништавните решенија содржат тешки повреди на законот, поради што тие не можат да се конвалидираат односно да опстојат во правниот поредок како такви, од каде во секое време, односно без

временско ограничување, тие можат да се огласат за ништавни. Отстранувањето на ништавното решение од правниот поредок, односно непризнавањето на неговата правна важност во правото не се врши само во интерес на странките, туку и во јавен интерес, односно во интерес на заедницата, на кој начин се овозможувало почитување на начелото на владеештвото на правото кое начело во конкретниов случај, оправдано го надминува принципот на правната сигурност на граѓаните“. (У.бр.259/2009)

10. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 8 став 1 во делот:„ или за консултирање на граѓаните“ и став 3, член 9 став 1 алинеја 6 сврзникот:„и“ и алинеја 7, член 19 и член 27 од **Законот за референдум и други облици на непосредно изјаснување на граѓаните** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 81/2005).

„Правната природа на институтот референдум произлегува и е карактеристика на непосредната демократија, во која граѓаните непосредно одлучуваат за одредени прашања, во која смисла треба да се толкува и можноста граѓаните на референдум да бидат консултирани за одредено прашање од пошироко значење, со цел да се осознае нивното расположение за одредено прашање, од каде произлегува незадолжителниот карактер на одлуката.

Со определување на рок во кој референдум за исто прашање не може да се повтори, законодавецот уредил прашање од организациска природа што на референдумот му дава легитимен карактер и го потврдува значењето на институтот референдум, како облик на непосредно изјаснување на граѓаните, поради што тоа не може да се прифати како суспендирање на правото на референдум“. (У.бр.260/2009)

11. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 189 став 1, членот 204 став 2 и членот 212 став 5 од **Законот за работните односи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2005, 106/2008, 161/2008, 114/2009, 130/2009, 16/2010-пречистен текст, 50/2010 и 52/2010).

„Со членот 189 од Законот, не се уредува организациската поставеност, ниту други статусни прашања со кои се ограничуваат правата на субјектите кои ги организирале синдикатите или

здруженијата на работодавачите, туку единствено е уредено прашањето за нивното регистрирање со упис во Централниот регистар заради потребата од легитимитет во делувањето во општеството за остварување на нивните цели поради кои се организирале. Со оглед на тоа, со оспорениот став 1 на членот 189 од Законот посебно не се регулираат права и обврски со кои се ограничувале слободите и правата на работниците за синдикално здружување гарантирани со членот 37 од Уставот.

Законодавецот, во одредбата од член 204 став 2 од Законот, само ги набројал институциите кои вршат јавни дејности и на кои еднакво се однесува договорот со правата и обврските кои се договорени и важат за работодавачите и вработените кои вршат дејности во јавниот сектор, со што не се негира нивниот статус, туку се воведува врска на сите субјекти од јавниот сектор во рамките на општото колективно договарање.

Неоснован е наводот во иницијативата дека законодавецот немал уставен основ да го пропишува лимитот на процент на вработените кај работодавачот кои би го сочинувале репрезентативниот синдикат на ниво на работодавач, со оглед дека репрезентативноста на синдикатите на ниво на јавен сектор, на ниво на приватен сектор, на ниво на гранка, односно оддел и на ниво на работодавач е соодветно за сите на ист начин уредено со процентуален лимит како потреба да се издвојат оние со статус на репрезентативни заради обезбедување легитимност во застапувањето на интересите на поголемиот дел од работниците во синдикатот кој меѓу другото учествува во колективното договарање со работодавачот. Во случајов со оспорената одредба од Законот, тоа е уредено на предвидениот начин кој еднакво важи за сите во истите услови и е во насока на остварување на целите на репрезентативниот синдикат на ниво на работодавач, кои не би можеле соодветно да се остваруваат од оние кои го немаат процентуалниот лимит на работници во синдикалната организација“ (У.бр.263/2009).

12. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 55 став 8 од **Законот за Судскиот совет на Република Македонија** ("Службен весник на Република Македонија" бр.60/2006) и уставноста и законитоста на целината на **Правилникот за постапката на дисциплинска одговорност на судиите и целината на Правилникот за постапката и начинот за утврдување**

нестручно и несовесно вршење на судиската функција, донесен од Судскиот совет на Република Македонија.

„Законското овластување за Судскиот совет на Република Македонија да донесе Правилник со кој ќе ги уреди текот и водењето на претходно уредените законски уредените постапки за дисциплинска одговорност и за утврдување нестручно и несовесно вршење на судиската функција е во функција на доработка на законските одредби, што не е идентично со овластување за уредување на самите постапки. Вака оставената можност е со цел полесно спроведување на пропишаните постапки и е во согласност со одредбите од Уставот.

При состојба кога оспорените правилници во најголем дел се во целост идентични со членовите 55 до 60 од Законот за Судскиот совет на Република Македонија и преставуваат нивна доработка во функција на нивно спроведување не може да се постави прашањето за несогласност на целината на правилниците со одредбите од Уставот, како и со одредбите од Законот за судовите и од Законот за Судскиот совет на Република Македонија“. (У.бр.56/2010)

13. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 18 став 1 од **Законот за домување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.99/2009 и 57/2010).

„Со давањето на можноста со станбената зграда да управува управител ако има повеќе од двајца сопственици на посебни делови и повеќе од осум посебни делови не се доведува во прашање начелото на еднаквост и правото на сопственост од причина што одлуката за управување се смета за донесена ако за неа гласале повеќе од половината од сопствениците, при што мнозинството може да се обезбеди доколку има повеќе од двајца, а доколку сопствениците не донесат одлука со станбената зграда да управува управител ниту е регистрирана заедница на сопственици, сопствениците се должни самите да обезбедат извршување на управувачките услуги“. (У.бр.45/2010)

14. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членовите 1, 3 и 6 од **Законот за изменување и дополнување на**

Законот за денационализација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 72/2010).

„Амандманот XXI на Уставот, остава простор во одредена управна постапка, како што е постапката за денационализација, да не се гарантира право на жалба против поединечниот управен акт, но притоа нужно е да се обезбеди правото на судска заштита против таквите акти, што во конкретниот случај е сторено преку можноста против решението на органот за денационализација да се поведе управен спор. Оттука, ваквата определба на законодавецот која е во насока на создавање законски услови за скратување на времетраењето на постапката за денационализација и овозможување позабрзано одвивање на овој процес што не е во несогласност со наведениот уставен амандман.

Со оспорената одредба законодавецот го утврдува преодниот режим во однос на постапките кои веќе се во тек, на начин што определува во иднина, по влегување во сила на измените на Законот, примена на исти правила на постапување за сите постапки во иста фаза, со што овозможува законот подеднакво да се применува кон сите кои се во иста правна и фактичка ситуација“. (У. бр.115/2010, У.бр.120/2010, У.бр.123/2010.)

15. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 220 ставовите 1 и 2 од **Законот за служба во Армијата на Република Македонија** („Службен весник на Република Македонија“ бр.36/2010).

„Посебниот основ утврден во членовите 220 и 221 од Законот за служба во Армијата како *lex specialis* со кој се доуредува прашањето на прекинување на договорот за вработување и стекнување со право на пензија има своја оправданост. Оправданоста на законодавецот за едно вакво законско решение, односно мерка се огледа во потребата воен старешина и цивилен персонал во служба на Армијата кои поради структурни промени во актот за формација и други објективни причини поради специфичноста на самата професија не можат да бидат вклучени во процесот на трудот е во функција на остварување на социјална сигурност на оваа категорија осигуреници“. (У.бр.80/2010)

16. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 24, членот 25 став 1 во делот: „во случај на професионална рехабилитација, се зема паричен надоместок“ и ставот 2 од **Законот за пензиското и инвалидското осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.80/1993, 3/1994, 14/1995, 71/1996, 32/1997, 24/2000, 96/2000, 50/2001, 85/2003, 50/2004, 4/2005, 84/2005, 101/2005, 70/2006, 153/2007, 152/2008, 161/2008, 81/2009, 156/2009 и 83/2010).

„Според Судот, во конкретниов случај не може да стане збор ниту за губење на стекнато право, туку за промена на режим за утврдување на основица за пресметување на пензија, кој ќе се однесува на сите осигуреници во наведените услови во иднина. Имено, согласно членот 11 од Законот за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр.161/2008) за осигурениците на кои до влегувањето во сила на овој закон им се исплатувал паричен надоместок, односно надоместок на плата, пензиската основа, односно пензијата им се определува од основата од која е определен паричниот надоместок, односно надоместок на плата. Новиот режим важи за идните односи, и со тоа веќе пензиската основа се определува директно од паричниот надоместок, односно надоместок на плати, а со тоа не се доведуваат во прашање уставните одредби за остварување на правата од социјалното осигурување“ (**У.бр. 104/2010**).

17. Судот не поведе постапка за оценување на а) уставноста на член 22 од **Законот за јавното обвинителство** („Службен весник на Република Македонија“ бр.150/2007 и 111/2008) и б) уставноста и законитоста на **Правилникот за утврдување на начинот на оцена на работата на јавните обвинители** А.бр.50/2008, донесен од Советот на јавни обвинители на Република Македонија на 25 септември 2008 година („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2010).

„Оценувањето на работата на јавните обвинители има за цел, јавно обвинителската функција да ја вршат лица со несомнено високо стручно значење, лица кои уживаат углед, како и лица кои ја афирмираат јавно обвинителската функција. Дека оценувањето на работата на јавните обвинители има своја законска рамка, наспроти наводите од иницијативата, се огледа во членот 45 од Законот за јавното обвинителство. Имено, според овој член Советот на јавни обвинители во повисокото јавно обвинителство ќе избере лице со

потврдени резултати во работата кое има стручни и професионални квалитети и кое ужива углед во вршењето на функцијата врз основа на стручно знаење земајќи ги предвид специјалистичките и постдипломските студии и учество во континуирана едукација, ажурност во извршување на работата како јавен обвинител, способност за стручно разрешување на правните прашања, уживање и чување на угледот на јавниот обвинител и јавно обвинителската функција, професионалниот однос и други критериуми. Тргувајќи од наведеното, Судот оцени дека не може да се постави прашањето за согласноста на оспорениот член 22 од Законот со наведените уставни одредби, ниту да се постави прашање за согласноста на оспорениот Правилник со Уставот, со Законот за јавното обвинителство и Законот за Советот на јавните обвинители“. (У.бр.84/2010)

б) Од предметите завршени со решение за неповедување на постапка за оценување на уставноста односно законитоста, во кои предмет на уставно-судска оценка биле **подзаконски акти**, како **покарактеристични** ги издвојуваме следниве:

1. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на **Одлуката за утврдување на вредноста на бодот за платите на судските службеници за 2010 година, донесена од Владата на Република Македонија**, број 51-462/1 од 2 февруари 2010 година, објавена во “Службен весник на Република Македонија” број 17/2010.

„Во случајов се работи за Одлука која е од временско важење и истата претставува оперативно извршен пропис кој има овластување во членот 43 од Законот за судската служба, чија примена заклучно со месец декември 2010 се исцрпува, а различно утврдената вредност на бодот за платите на судските службеници, се должи на интенцијата за надминување на разликата во износите на плати на судската администрација, со што се овозможува соодветна и правична заработувачка на вработените согласно со закон и истите се во согласност со членот 32 ставовите 3 и 5 и членот 51 од Уставот на Република Македонија“. (У.бр.37/2010)

2. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на член 2 став 1 точка 11 од **Правилникот за начинот на остварување на правото на постојана парична помош** („Службен весник на Република Македонија“ бр.146/2009) и член 2

став 1 точка 11 од **Правилникот за начинот на остварување и користење на правото на социјална парична помош** („Службен весник на Република Македонија“ бр.146/2009).

„Имајќи ја во вид целта на двата правилника - да го утврди начинот на утврдување на состојбата на приходите, имотот и имотните права, Судот оцени дека министерот со општ акт правилно го пропишал начинот на утврдување на состојбата на приходите кога во оспорениот член 2 став 1 точка 11 од двата правилника, која пропишувал дека родителскиот додаток за дете влегува во вкупните приходи на домаќинството, односно ја утврдува состојбата на приходите на подносителот на барањето и истиот се смета за приход во постапката за остварување на правото на социјална парична помош и постојана парична помош.

Родителскиот додаток, всушност, претставува остварен приход по друга основа и како таков е од влијание при утврдување на минималното ниво на социјална сигурност. Системот на остварување на правото на социјална парична помош и постојана парична помош е димензиониран со цел за обезбедување на потребната помош и заштита за граѓаните кои се наоѓаат во положба од социјална потреба. Имено, токму преку социјалната праведност, која се остварува преку утврдување на основата на вкупните примања, односно приходи, се остварува системот на социјалната заштита и истовремено се исполнува една од темелните вредности на уставниот поредок на Република Македонија - хуманизмот, социјалната правда и солидарноста, а со тоа се декларира и потврдува социјалниот карактер на Република Македонија, кој е утврден во член 1 од Уставот на Република Македонија“. **(У.бр.28/2010)**

3. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на членовите 1, 3 и 4 од Уредбата за изменување и дополнување на Уредбата за висината на надомест за приватизација на градежното земјиште што се приватизира, начинот и постапката за наплата на надоместот за приватизација на градежното земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 115/2009).

„Овластувањето на Владата на Република Македонија со свој пропис (уредба) да ја пропишува висината на надоместот за приватизација на градежно земјиште во државна сопственост е согласно нејзиното место и улога во организацијата на државната

власт, која како носител на извршната власт е самостојна и независна во утврдувањето на политиката на утврдување и извршување на законите и другите прописи на Собранието, во донесувањето на прописи за извршување на законите и во вршење на другите работи врз основа и во рамките на Уставот и законите, што има своја уставна основа во членот 91 од Уставот. Во оваа смисла, Владата со наведената уредба, вклучително и со последните измени и дополнувања на истата, ја утврдила висината на надоместот за приватизација на градежно земјиште, и тоа по реони, општини и зони, како што налага член 83 од Законот за приватизација и закуп на градежно земјиште во државна сопственост, поради што не може да се прифати дека станува збор за прашање кое во Уредбата е уредено спротивно на одредбите на Законот. Фактот што со последните измени на Уредбата, Владата ја намалила цената за приватизација на индивидуалното и колективното домување и ја изедначила во сите општини и зони, е прашање за чија целисходност е надлежна Владата, врз основа на анализите и проценките за оправданоста на определувањето на конкретната висина на надоместокот и тоа не е прашање од уставно-правен карактер“. (У.бр.245/2009)

4. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на Правилникот за начинот и условите за регулирање на цени за електрична енергија (“Службен весник на Република Македонија”, број 167/2008), донесен од Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија.

„Право е на законодавецот со закон да утврдува овластувања и надлежности на регулаторно тело - во конкретниов случај Регулаторната комисија за енергетика за работи кои се однесуваат на регулирањето на одделни прашања во вршењето на енергетските дејности определени со Законот за енергетика, која е независна во своето работење и одлучување во рамките на надлежностите утврдени со Законот, а посебно надлежноста за донесување на пропис за формирање на цени на одделни видови на енергија и регулирани услуги, каков што е впрочем оспорениот правилник кој претставува доработка на одредбите од Законот“. (У.бр.162/2009)

3. Барања за заштита на слободи и права

Во текот на 2010 година, Судот имаше во работа 9 предмети односно барања за заштита на слободи и права поднесени врз основа на член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија, од кои реши шест предмети.

За одбележување е што во оваа година Судот ја донесе и првата одлука со која што утврди повреда на слободите и правата. Станува збор за Одлуката по предметот **У.бр. 84/2009** од 10 февруари 2010 година со која Судот утврди дека лицето Цавид Рушани од село Зајас, му е повредено правото на политичко дејствување, со неприфаќање на неговата кандидатура за градоначалник на Општина Зајас на локалните избори одржани во март 2009 година. Судот истовремено го поништи конечното и правосилното Решение бр. 01-31/2 од 6 февруари 2008 година, донесено од Општинската изборна комисија – Зајас.

Во останатите пет предмети Судот одлучи со решение за отфрлање на барањата: поради ненадлежност (во два предмети У.бр. 4/2010 и 16/2010) во еден предмет барањето беше отфрлено поради отсуство на процесни претпоставки за одлучување (У.бр. 118/2010), а во два предмети барањата беа отфрлани поради ненавременост (У.бр.106/2010 и 216/2010).

IV. ЈАВНОСТ ВО РАБОТАТА НА СУДОТ

Согласно Деловникот на Уставниот суд работата на Судот е јавна.

Претставниците на средствата за јавно информирање редовно се покануваат да присуствуваат на седниците на Судот. Известување на јавноста за работата на Судот се врши континуирано и преку WEB - Интернет страницата на Уставниот суд за дневниот ред на секоја закажана седница. После секоја завршена седница претставниците на средствата за јавно информирање сеопфатно се информираат за одлуките и решенијата што ги донел Судот.

Одлуките и решенијата откако ќе бидат изготвени и потпишани од Претседателот на Судот се објавуваат на Интернет страницата на Уставниот суд, така што се достапни на стручната и друга јавност: (www.ustavensud.mk).

Информирањето на јавноста во 2010 година исто така се остваруваше и преку соопштенија и прес конференции.

Уставниот суд на Република Македонија редовно ги следеше медиумите и нивното информирање за работата на Уставниот суд (*види прилог: Медиумите за Уставниот суд на Република Македонија од 1 јануари 2010 до 31 декември 2010 година*).

V. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во текот на 2010 година Судот оствари интензивна меѓународна соработка, со учество на претставници од Судот на повеќе регионални и мултилатерални настани. Истовремено Судот продолжи да ја остварува веќе воспоставената соработка со Венецијанската комисија на Советот на Европа преку својот офицер за врски.

Од активностите на меѓународната соработка ги издвојуваме следниве:

◆ На покана на Претседателот на Европскиот суд за човекови права г-дин Жан Пол Коста, претседателот на Уставниот суд на Република Македонија д-р Трендафил Ивановски, на 29 јануари 2010 година присуствуваше на свечената седница на Европскиот суд за човекови права во Стразбур, која се одржува традиционално по повод отворањето на судиската година. По тој повод беше одржан и семинар на тема: „Конвенцијата е ваша“ на кој учествуваа 150 претставници на највисоките судови во Европа. На судиите им се обрати г-дин Жан Пол Коста, претседател на Европскиот суд за човекови права, г-ѓа Франсоаз Тулкенс, судија на Европскиот суд за човекови права од Белгија и претседателите на врховните судови на Холандија и Хрватска. На свечената седница на присутните им се обратија г-дин Жан Пол Коста и г-дин Жан Марк Сове, заменик претседател на Државниот совет на Франција.

За време на престојот во Стразбур, претседателот на Уставниот суд на Република Македонија д-р Трендафил Ивановски оствари средба со претседателот на Европскиот суд за човекови права Жан Пол Коста како и со претседатели на уставните судови од неколку европски земји.

◆ Државните советници во Уставниот суд Здравка Бојаџиевска, Оливера Филиповска и Соња Данова, во март 2010 година остварија еднонеделна студиска посета на Уставниот суд на Република Турција.

Оваа посета беше прва што се оствари во рамките на Меморандумот за разбирање и билатерална соработка потпишан помеѓу Уставниот суд на Република Македонија и Уставниот суд на

Република Турција во 2006 година, со кој се предвидени редовни годишни средби во форма на студиски посети на претставници на уставните судови заради размена на искуства и уставно-судска практика. Возвратна посета на претставници од Уставниот суд на Република Турција се очекува да биде реализирана во мај оваа година.

◆ Претседателот на Уставниот суд на Република Македонија д-р Трендафил Ивановски, на 12 април 2010 година се сретна со д-р Јан Воишник, Координатор на Програмата за владеењето на правото и Раководител на Одделот за Југоисточна Европа на Фондацијата Конрад Аденауер од Берлин. Целта на посетата беше анализа на остварувањето на заедничките проекти на Уставниот суд и Фондацијата Конрад Аденауер, а се разговараше и за состојбата со владеењето на правото во Република Македонија.

◆ Делегација на Уставниот суд на Република Македонија предводена од претседателот на Уставниот суд д-р Трендафил Ивановски, од 22 – 25 април 2010 година престојуваше во билатерална посета на Уставниот суд на Црна Гора. За време на посетата беше остварена работна средба со претседателот и судиите на Уставниот суд на Црна Гора на која се разговараше за актуелните состојби во работењето на уставните судови на двете земји како и за потребата од продлабочување на нивната заемна соработка преку размена на искуства и уставно судска практика. Делегацијата на Уставниот суд на Република Македонија беше примена од претседателот на Црна Гора г-дин Филип Вујановиќ, а беше остварена посета и на црногорската престолнина – Цетиње.

◆ Од 3 - 5 мај 2010 година, делегација на Уставниот суд на Република Турција составена од претседателот на Судот г-дин Хашим К'лч и уште тројца судии, престојуваше во официјална посета на Уставниот суд на Република Македонија. Станува збор за прва официјална билатерална средба помеѓу Уставниот суд на Република Македонија и Уставниот суд на Република Турција, во функција на воспоставување на поблиски врски и размена на искуства и уставно-судска практика.

За време на посетата беше остварена работна средба во Уставниот суд на Република Македонија на која се разговараше за актуелните предизвици во работата на двата уставни судови. Делегацијата на Уставниот суд на Република Турција беше примена и

од претседателот на Република Македонија г-дин Ѓорѓе Иванов, како и од претседателот на Владата на Република Македонија г-дин Никола Груевски.

Покрај работниот дел, за време на посетата на високата делегација на Уставниот суд на Република Турција планирана беше остварена посета и положување венец пред бистата на Кемал Ататурк во музејот во Битола, како и посета на Сарајот во Ресен и културно-историските знаменитости на Охрид.

◆ Државниот советник за меѓународна соработка и офицер за врски со Венецијанската Комисија, Татјана Јањик-Тодорова на 3 и 4 јуни 2010 година во Венеција, учествуваше на годишниот состанок на офицерите за врски на Венецијанската комисија.

◆ Претседателот на Уставниот суд на Република Македонија д-р Трендафил Ивановски и судијата д-р Наташа Габер-Дамјановска присуствуваа на формалната церемонија по повод 20 години од постоењето на Венецијанската Комисија што се одржа на 5 јуни 2010 година во Венеција.

◆ Во организација на Уставниот суд на Република Македонија, и со финансиска поддршка на Програмата за владеењето на правото во Југоисточна Европа на Фондацијата Конрад Аденауер, од 10 до 13 јуни 2010 година во Охрид се одржа Регионална конференција на уставните судови. Темата на Конференцијата беше: „Независност на уставните судови“. Во работата на Конференцијата учествуваа г-дин Жан Пол Коста, претседател на Европскиот суд за човековите права во Стразбур, м-р Мирјана Лазарова Трајковска, судија на Европскиот суд за човековите права во Стразбур избрана од Република Македонија, г-дин Вилхелм Шлукебиер, судија на Сојузниот уставен суд на Германија, и претставници на уставните судови на Босна и Херцеговина, Словенија, Хрватска, Србија, Црна Гора, како и г-дин Анри Боне, Директор на Канцеларијата на Фондацијата Конрад Аденауер во Скопје и претставници Програмата за владеењето на правото во Југоисточна Европа од Букурешт.

На Конференцијата беа усвоени следниве заклучоци:

- Уставните судови се придобивка на современите демократски општества; нивната мисија е да ги обезбедат најважните општествени вредности, определени во уставите, како што се владеењето на уставот и уставноста односно владеењето на правото, поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска и остварувањето на основните човекови права и слободи;

- Таквата мисија на уставните судови е остварлива само доколку тие институции се независни во организациона, функционална и финансиска смисла, во обем определен со уставите (т.н. институционална независност);

- Функционална независност на уставните судови подразбира (1) прецизна надлежност, (2) самостојно уредување и водење на постапките, вклучително и начинот на одлучувањето, (3) конечност, извршност и општа задолжителност на одлуките на уставните судови и (4) уреденост на извршувањето на одлуките на уставните судови;

- Покрај тоа, мисијата на уставните судови во обезбедувањето на најважните општествени вредности е остварлива доколку се обезбедени цврсти гаранции за независноста на уставните судии (т.н. индивидуална независност); независноста на уставните судии се остварува доколку се гарантираат мандатот и несменливоста на судиите, како и другите права во текот и по престанокот на мандатот;

- Независноста на уставните судови, во функција на обезбедувањето на најважните општествени вредности, е остварлива и доколку (1) уставните судии негуваат личен интегритет во и вон функцијата, од една страна, и доколку (2) правната и општата демократска култура се на повисоко ниво, од друга страна;

- Конференцијата оценува дека од посебна важност за остварување на уставната демократија е политичките гранки на власта да го негуваат почитувањето на уставните институции и да ја поттикнуваат довербата во уставното судство;

- Овие заклучоци објективно ја отсликуваат расправата на учесниците на Регионалната конференција; учесниците на Конференцијата се надеваат дека нивното досегашно и идно институционално и индивидуално делување во напред наведените насоки ќе придонесе за јакнење на независноста на уставното судство

и за остварување на најважните општествени вредности кај нас и во светот.

◆ На покана на претседателот на Уставниот суд на Косово д-р Енвер Хасани, претседателот на Уставниот суд на Република Македонија д-р Трендафил Ивановски заедно со д-р Гзиме Старова, судија на Уставниот суд на Република Македонија и Милица Николовска, генерален секретар на Уставниот суд, на 14 октомври 2010 година присуствуваа на свечената инаугуративна седница на Уставниот суд на Република Косово,

◆ Генералниот секретар на Уставниот суд на Република Македонија Милица Николовска и државниот советник за меѓународна соработка Татјана Јањик-Тодорова, од 21 до 23 октомври 2010 година учествува на јубилејната XV Меѓународна конференција во организација на Уставниот суд на Ерменија, што се одржа во Ереван. Тема на конференцијата „Заштита и почитување на човековите уставни права во практиката на уставните судови, согласно правните сваќања на Европскиот суд за човекови права“. Конференцијата беше посветена на 15 Годишнината од постоењето на Уставниот суд на Република Ерменија.

◆ Државниот советник Марија Петрова и помладиот соработник во Уставниот суд м-р Вјолца Истрефи, на 25 и 26 ноември 2010 година учествуваа на меѓународната конференција што се одржа во Приштина во организација на Уставниот суд на Косово и Проектот за правна реформа на Германското здружение за техничка соработка (ГТЗ). Темата на Конференцијата беше: „Уставната правда во интернационализираните управувачки структури на Косово – Предизвици и споредби“.

◆ Судијата на Уставниот суд на Република Македонија Игор Спировски учествуваше на VIII-от Светски конгрес на Меѓународното здружение за уставно право што се одржа од 5-10 декември 2010 во Мексико Сити. Темата на Конгресот беше „Уставите и принципите“. Судијата Игор Спировски на Конгресот учествуваше со труд под наслов: „Поделба на власта и консозијативно споделување на власта во Република Македонија: Развој и перспективи“.

Програмата на настанот како и писмените трудови на учесниците и други подетални информации можат да се најдат на веб страницата на Конгресот: <http://www.juridicas.unam.mx/wcc1>

Во рамките на меѓународната соработка и во текот на 2010 година континуирано се остваруваше соработката со Венецијанската комисија на Советот на Европа, преку доставување на позначајните одлуки и решенија на Уставниот суд заради нивно објавување во Билтенот на Венецијанската комисија, како и размената на информации за законодавството и уставно-судската практика со другите уставни судови во Европа и пошироко.

VI. УСЛОВИ ЗА РАБОТА

Условите за работа на Уставниот суд во текот на 2010 година останаа непроменети. Тие како во поглед на просторното сместување, така и во однос на безбедноста не одговараат за потребите, положбата и надлежноста на Уставниот суд. Имено, Судот работи во изнајмени простории кои се несоодветни и технички недоопремени.

Во однос на кадровската опременост, поради неодобрување на потребните финансиски средства од страна на надлежните органи, Судот веќе подолго време не може да ги пополни упразнетите работни места во стручната служба, ниту пак е во можност да оствари нови вработувања

Прилог

ТАБЕЛАРЕН ПРЕГЛЕД
на примени и решени предмети во 2010 година

1. Структура на **примени предмети** според видот на подносителите на иницијативите:

Подносителите на иницијативи	број на предмети
Граѓани	194
Политички партии	3
Влада	2
Претпријатија и други организации и заедници	4
Органи на единиците на локална самоуправа	2
Здруженија на граѓани	15
Уставен суд на Република Македонија	1
Останато	9
Вкупно:	230

2. Структура на **примени предмети** според видот на оспорениот акт:

Вид на оспорен акт	број на предмети
Закони	155
Статути	1
Колективни договори	3
Прописи на Владата и министерствата	17
Акти на единиците на локална самоуправа	29
Заштита на човекови слободи и права	9
Акти на претпријатија	2
Акти на јавни служби	3
Акти на политички партии	/
Акти на Претседателот на Република Македонија	/
Други акти	11
Вкупно	230

3. Структура на примени предмети според правната област која ја третираат и според надлежностите на Уставниот суд:

Вид на надлежност на Уставниот суд	број на предмети
I. Оценка на уставност и законитост (по области)	220
1. Одбрана, безбедност и внатрешни работи	13
2. Надворешни работи	/
3. Финансии, даноци и други јавни давачки и надоместоци	16
4. Стопанство	6
5. Јавни претпријатија, јавни установи, институции што вршат јавни овластувања	1
6. Организација и работа на органите на државната власт: (Собрание на РМ, Претседател на Република Македонија, Влада на Република Македонија и државна управа, Правосуден систем (судови, судски совет на РМ, јавно обвинителство, јавно правобранителство, адвокатура, нотаријат, извршители, медијатори), Народен правобранител	40
7. Избори, референдум, политички партии, здруженија на граѓани и фондации, јавни собири	6
8. Верски права и слободи	1
9. Права на странците	/
10. Имотно-правни односи	8
11. Урбанизам и градежништво	16
12. Сообраќај и врски	4
13. Животна средина	/
14. Работни односи	21
15. Пензиско и инвалидско осигурување	5
16. Социјална и здравствена заштита	14
17. Односи во бракот и семејството	1
18. Образование, наука и култура	6
19. Јавно информирање	/
20. Локална самоуправа	14
21. Комунални дејности	3
22. Останато	45
II. Барања за заштита на слободи и права	9
III. Судир на надлежност	1
IV. Одговорност на претседателот на Републиката	/

V. Одлучување за уставноста на програмите и статутите на политичките партии и здруженија на граѓани	/
VI. Други надлежности на Уставниот суд	/
СЕ ВКУПНО	230

4. Податоци за **решени предмети** според видот на актот на Судот со кои е **завршена постапката**:

Вид на акт со кој е завршена постапката	број на предмети
Одлука за укинување	51
Одлука за поништување	6
Одлука за одбивање	/
Одлука за утврдување	1
Решение за неповедување постапка	112
Решение за отфрлање на иницијативата/барањето	70
Решение за запирање на постапката	3
Административно завршен (член 16, член 13 и 15 од Деловникот)	2
Предмети завршени на друг начин	/
Вкупно:	245

5. **Решени предмети** во кои беа оспорени **закопи**::

Вид на акт со кој е завршена постапката	број на предмети
Со одлука за укинување	39
Со одлука за поништување	1
Со решение за неповедување постапка	91
Со решение за отфрлање на иницијативата	12
Со решение за запирање на постапката	1
Административно завршени (член 16, член 13 и 15 од Деловникот)	/
Вкупно:	144

тјт

Уставен суд на Република Македонија

**ул. 12 Ударна бригада 2
1000 Скопје**

**тел. +389 2 3163 063, Претседател
тел. + 389 2 3165 153, Генерален Секретар
факс +389 2 3119 355**

**e-mail: mail@ustavensud.mk
Интернет: www.ustavensud.mk**